

COCA-COLA PLAZA
KINOPILET

30%

VAID ÜHEL PÄEVAL
TÄRKA KEVADE PUHUL ON KÕIKIDELE
COCA-COLA PLAZA 5. MÄRTSI
SEANSSIDELE TAVAPILETID*
30% SOODSAMALT! PILETEID SAAB
OSTA WWW.FORUMCINEMAS.EE JA
COCA-COLA PLAZA PILETIKASSAST.

*SOODUSTUS EI LAIENE LASTEPILETITELE JA KINOKLUBI
HINDADELE NING EELNEVALT OSTETUD PILETITELE.

FORUM CINEMAS COCA-COLA PLAZA

MÄRTS
5

Eesti Päevaleht

HIND EESTIS 1,15 EUROT | VÄLISMAAL 2,10 EUROT | NR 45 | TEISIPÄEV, 5. MÄRTS 2013

ajaleht.epl.ee

Paanikakampaaniad sotsiaalmeedias

●● Politseil on palju näiteid, kuidas sotsiaalmeedias on **kergekäelise hoiatusteade jagamise** tõttu tekkinud vähimagi aluseta hoiatuskirjade laviin.

●● Igaüks, kes jagab postitust, milles näiteks kedagi vargaks nimetatakse, peab olema veendunud, et **ta ei levita alusetuid kuulujutte** ega laimu.

●● Kui hoiatusi levitatakse liiga kergesti, ei pruugi inimesed **ohtlikke juhtumeid** enam tõsiselt võtta. lk 2-3

Rein Kilk uurib e-armastust

Tartu ülikoolis kirjandus- ja teatriteadustudeeriv ärimees kirjutas oma esimese suurema uurimistöo teemal: armastus e-postis.

lk 6

Tõde muutub ajaga valusamaks

Eesti dopinguekspert Kristjan Port kirjutab, et tõde Veerpalu juhtumi kohta tuleb aja jooksul välja. lk 15

KangaDzungel

KÕIK KAUBAD
kliendikaardiga

- 30% + KINGITUS*

*Märtsikuu jooksul ostu sooritanud kliendid saavad kingituseks kinkekaardi, mille väärtuseks on käibemaksu osa (20%) makstavast summast!

TALLINN Tartu mnt. 35 Tel: +372 6213105 E-R 9-19, L-P 9-17	TALLINN Mustamäe tee 12 Tel: +372 6562869 E-L 10-20, P 10-18	PÄRNU Karja 6 Tel: +372 4431460 E-R 9-18, L 9-15	HAAPSALU Lihula mnt. 3 Tel: +372 4737034 E-R 10-18, L 10-15	KURESSAARE Kihelkonna mnt. 3 Tel: +372 6215786 E-L 10-18	TARTU Riia mnt. 2, II korrus Tel: +372 7352277 E-R 10-19, L-P 10-17
---	---	---	--	---	--

www.kangadzungel.ee

E-poes kõik kaubad
kõigile - 40%

JUHTKIRI

Värskema ilmega eestlust

Märtsis seisab Eestil ees tähtpäev, mida osa eestlasi peab erakordseks ja osa lihtsalt üheks huvitavaks faktiks või heaks mälu-mänguküsimuseks ning millest osa pole kuulnudki. 27. märts on nimelt päev, mil Eesti praegune iseseisvusaeg saab ühe päeva võrra pikemaks eelmisest.

Rohkem läheb see päev – mille nimeks jääb tõenäoliselt Akadeemia peatoimetaja Toomas Kiho pakutud priiuse põlistamise päev, kui keegi midagi paremat välja ei paku – loomulikult korda rahvuslikult meeletatud inimestele, kes on omal nahal kogunud, et Eesti iseseisvus pole enesestmõistetav. Nooremate jaoks on Eesti iseseisvus ja vabadus tavapärase olek ning nende meeli säärase nimega tähtpäev kardetavasti samavõrra ei kõida. Seda enam, et alles meil ju oli Eesti Vabariigi 95. aastapäev, kus peeti hulganisti isamaalisi kõnesid ja üritusi.

Eesti iseseisvuspüüdluste tähtsamad tähised on praegu meie riiklike pühade nimistus kenasti esindatud: iseseisvuspäev 24. veebruaril, võidupüha 23. juunil ja taasiseseisvumispäev 20. augustil. Veel ühe iseseisvustähtpäeva järele seega vajadust ei ole, aga olgu 27. märtsi 2013 näol on tegemist ajaloos ainult üks kord ette tuleva tähisega, mõelgem siis pealegi ka sel päeval iseseisvusele ja vabadusele. Küsimus on selles, kuidas.

Vabaduse rekordi päeval – ka sellist nime on 27.

Priiuse põlistamisest Julgustagem algatusi, mis püüavad eestlusele värskemata ja elavamat sisu anda.

märtsile pakutud – on olemuslikult juures vabadusest ilmajäämise hirmu maik. Loodame, et tähistamise eestvedajad oskavad anda sellele päevale siiski helge ilme ja vaatavad rohkem tulevikku kui minevikku.

Meie põhiseaduses

on küll kirjas eesmärk tagada eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimine läbi aegade ning praegusel iseseisvusajal on riigitüüri juures või lähedal tihti olnud rahvuslikult meeletatud jõud. Aga sisu, mis suudaks veenvalt tasakaalustada piiride avatuse ja üleilmastumise mõju, ei ole nad eestlusele anda suutnud. Eestist välja rändavate eestlaste rahvuslik eneseteadvus ei ole tihti tugev, rohkemad neist võiksid näha eestlaseks olemises oma identiteedile väärtust juurde andvat joont. Eestis püsivad eestlased soovitud aega tõmbuvad liiga tihti kaitsepositsioonile, tõrjudes võõrast vahet tegemata.

Eesti ei vaja veel ühte paraadüritust. Vaja on midagi, mis ka meie vabadusvõitluse ajaloo vastu üksikõikseid inimesi kaasa tõmbaks. Priiuse põlistamise päeva eestvedajad on kuulutanud, et päeva tähistamiseks oodatakse ka kodanikualgatusi. Julgustage ja tunnustage siis ka algatusi, mis püüavad iseseisvusele ja eestlusele värskemata ja elavamat sisu anda. ●

REPLIIK

Kama ja Augeias

Siseminister Ken-Marti Vaher on öelnud, et Priit Kama, tema lemmikkandidaat politsei- ja piirivalveameti juhi kohale, on varem vanglasüsteemis hakkama saanud Augeias talle puhastamisega. Pilk vanakreeka muistenditele osutab, et selliste paralleelidega tasuks ettevaatlikult ümber käia. Esiteks, kuningas Augeias talle puhastanud kangelane Herakles sooritas tänapäeva mõistes keskkonnanalase kuriteo, sest sõnniku tallist väljavedamise asemel juhtis ta kaks jõge läbi tallide ja kogu saast voolas lihtsalt vetevalda. Kuid on ka üks kurjakuulutav moment. Nimelt jättis töö tellija Augeias tallipuhastajale maksmata ja Herakles lõi ta surnuks. ● **Priit Simson**

Lk 10: Tiit Tammaru, Raul Eamets ja Allan Puur väljarändest

Lk 11: Ian Buruma maailmas kasvavast vihast poliitikute vastu

PPA JUHT

Riigikogu õiguskomisjoni esimehe Marko Pomerantsi sõnul on esimene realistlik aeg, millal õiguskomisjonis uue politsei- ja piirivalveameti juhi kandidaati arutada, 18. märts. **Delfi**

UUT ASEESIMEHE KANDIDAATI VEEL POLE

Sotsiaaldemokraatide ning demokraatide ühenduse esindajate sõnul ei ole nad veel märtsi lõpus toimuvatele riigikogu juhataste valimistele kandidaati esitamist arutanud. SDE

ja demokraatide suhete soojenemine võib kaasa tuua selle, et tulevastel riigikogu juhataste valimistel jääb Keskerakond aseesimehe kohata, kus praegu on Jüri Ratas (pildil). **Delfi**

Sotsiaalvõrgustikes liiga hoiatused kasvavad paha

Enim jagatakse sotsiaalmeedias hoiatusi „kommionude” kohta. Need jõuavad tuhandete ja tuhandete inimesteni.

Kergekäelised hoiatuste jagajad ei adu, kuhu nad oma sõnumi paiskavad, ega sotsiaalvõrgustike tegeliku auditooriumi suurust.

Internetti laaditud info jääb sinna alles: kadunud inimeste otsimise veebikuulutused ilmuvad tihti ka pärast nende leidmist.

Urmas Jaagant
urmas.jaagant@epl.ee

Kõrvuti jaga-ja-võida-kampaniatega levib sotsiaalmeedias järjest rohkem teateid, milles hoiatatakse pedofiilide, varaste, kelmide eest. Mitmed juhtumid on sotsiaalmeedias kaasa toonud jagamise laine ja niivõrd suureks paisunud, et külvavad inimestes enda ja oma lähedaste turvalisuse pärast asjatut muret ja paanikat.

Teadete rohkuse hulgas on järjest raskem aru saada, milline hoiatus väärrib tähelepanu, mis aga vajab „jaga” nupu asemel „kustuta” nuppu. Kui sotsiaalvõrgustikes luuakse foon, et pidevalt meelitatakse lapsi autodesse ja mürgitatakse koeri, siis pärast päris juhtumeid ei pruugi inimeste tegeliku ohu eest hoiatamine enam nii tõhus olla, sõnas politsei- ja piirivalveameti veebikontaabel Andero Sepp.

Üks värskemaid nn paanikakampania näiteid on paar nädalat tagasi Facebookis lahvatanud hoiatus mehe kohta, kes Viimsi kooli lähedal busipeatuses seonud last enda juurde autosse kutsus.

Kuulujutte on alati räägitud, nüüd on aga kanaleid rohkem ja info liigub kiiremini.

See hoiatusteade levis sotsiaalvõrgustikus niivõrd kiiresti, et jõudis peagi ka *online*-meediasse ja viimaks politseisse, kus juhtumi üksikasjad peagi välja uuriti. Nimelt oli tegemist koolitüdrukuga, kes tuli bussi pealt maha ja hakkas kodu poole kõndima. Samal ajal sõitsid autoga mööda kaks meest – isa ja poeg. Poeg arvas, et teeserval kõnnib naabritüdruk, ja pakkus talle küüti koju. Tüdruk ehmus ja jooksis minema. Selleks ajaks, kui politsei tegelikult juhtunu

kohta infot levitas, oli teadet Facebookis jagatud üle 400 korra ning politsei hinnangul olid seda näinud juba tuhanded ja tuhandet inimesed.

Sepa andmeil jagataksegi sotsiaalmeedias kõige rohkem teateid, kus on tekkinud kahtlus, et keegi meelitab lapsi endaga kaasa. „Sellised teated levivad kulutulena, õnneks ei ole neil valdavalt alust. Neid korjab üles ja võimendab oluliselt ka *online*-meedia,” sõnas ta.

Nn kommionusid näevad hoiatuskirjade saatjad kõige rohkem just lasteasutuste ja koolide ümber. Tallinna 21. kooli direktor Naida Toomingas meenutas eelmisest aastast üht hoiatust liputaja kohta, kes pidavat kesklinna koolide ümber liikuma. Kust see info pärines ja mis selles tõele vastas, ei osanud ta öelda, sest kellelgi juhtumist midagi lähemalt rääkida ei olnud. Sel aastal pole Toomingase sõnul ühtegi sellist hoiatust koolis levinud.

„Sotsiaalmeedia paljuski põhinebki sellisel kergel hasardil ja põnevuse külvamisel. Neid inimesi on alati, kellele meeldib mistahes infot levitada ja seda suuremaks teha. Kuulujuttude rääkimist on olnud läbi aegade, aga nüüd on lihtsalt kanaleid rohkem, info liigub palju kiiremini,” sõnas

Toomingas ja lisas, et info kiirele levimisele aitab tema arvates kaasa asjaolu, et inimesed arvavad end internetis tegutsevat anonüümselt ja et teate ülespanijad ei leita.

Toomingas kinnitas, et nende koolis räägitakse õpilastele vähemalt igal sügisel, vahel ka mitu korda aastas, uuesti üle jutt, kuidas võõraste inimesega käituda ja kuhu tuleb millestki kahtlasest teatada.

Politseil on „kommionude” hoiatuste kõrval tuua kümneid muidki näiteid selle kohta, kui-

das sotsiaalmeedias on alanud ühegi aluseta hoiatuskirjade laviin. Näiteks eelmise aasta alguses oli politsei sunnitud ketthoiatuste leviku pidurdamiseks inimestele meelde tulema, et igaüks, kes edastab postituse, kus näiteks kedagi

Politsei on usaldusväärne: kui nemad midagi postitavad, siis seda tasub jagada.

vargaks nimetatakse, peab olema veendunud, et ta ei levita alusetult kuulujutte või laimu – hoolimatu klikkimisega võidakse kahjustada süütu inimese head nime, tekitada kellelegi kannatusi või takistada politsei uurimist, selgitas veebikontaabel Sepp.

Mugav heategu

Tartu ülikoolis on veebisuhtluse teemaga tegelenud meediauuringute vanemteadur Andra Siibak. Tema teada ei ole hoiatuskirjade massilise jagamise ja saatmise tagamaid Eestis seni veel uuritud, kuid senise kogemuse põhjal võiks arvata, et hoiatuste jagamist võiks pidada osalusühiskonna ilminguks. „Halba sellega ei mõelda, see on aktiivsuse näitaja, soov oma ümbrust paremaks muuta, kaasa mõelda ja hoolitseda oma kaaslaste eest. Kodus on mugav ühe klikiga oma heategu ühiskonnale ära teha,” selgitas ta.

Paraku ei adu inimesed enamasti, kuhu nad oma sõnumi paiskavad. Siibaku sõnul on ülikool uurinud noorte Facebooki kasutust, millest on selgunud, et paljudele ei ole kohale jõudnud, mis võib suhtlusportaalis jagatava info juhtuda ja kuhu see võib välja jõuda. Kui kuulujutte rääkides tehakse seda silmast silma, siis Facebook võimaldab palju kordi suurendada kuulajate ringkonda, kelleni saab kogu loo viia ühe klikiga.

„Kui inimesed sellist hoiatust jagades mõtlevad, et hoiatavad oma sõpru, siis tegelikult ei ole neil väga head arusaamist, kui suur see auditoorium tegelikult on. Mingit postitust tehes mõtlevad inimesed tavaliselt mingitele konkreetsetele sõpradele või väiksemale ringkonnale. Sellest algab enamik probleeme suhtlusportaalides, et auditooriumi ei tajuta,” selgitas Siibak ja lisas, et paljudel inimestel on seetõttu tekkinud ka illusioon anonüümsusest internetis.

Üks viimase aja markantsemaid valehoiatusi on nn koerte mürgitamise juhtum. Veebikontaabel Sepp meenutas, kuidas jaanuari keskel sisesnes ühte Kiili valla söögikohata purjus mees ja hakkas rääkima juttu, nagu mürgitatakse ümbruskonnas koeri ja pandaks inimeste postkastidesse selleteemalisi kirju.

„Seda juttu pealt kuulnud naine rääkis selle loo hiljem edasi oma sõbrannale, kes rääkis selle omakorda edasi tuttavale, kes hakkas loomade pärast muretsema ja pani hoiatuse üles külaseltsi Facebooki lehele,” kirjeldas ta. „Sealt hakkas see laiemalt levima, helistati loomakaitsjatele ja polit-

Millele mõelda enne jagamist?

- Enne teate jagamist soovitab politsei kaks korda mõelda, kas seda on vaja teha, kas see toob endaga rohkem kasu või võib tekitada hoopis kahju.
- Kas hoiatusteate jagaja tunneb postitajat ja teab postitaja võimalikke motive?
- Kas jagatav teade on värsket postitust või äkki juba mitu kuud vana?
- Vajaduse korral küsi veebikontaabilt abi Facebookis.

••• Kuidas aidata kaasa turvalisusele virtuaalmaailmas ehk hea parooli leiutamine.
••• Katrin Vaga: näljane räägib ikka leivast.

HOBUSELIHAKAHTLUSEGA KONSERVID RIMIS

Võimalik, et hobuselihaskandaal on jõudnud ka Eestisse. Rimi Eesti Food teatas eile Eesti veterinaar- ja toiduametile, et kuna Leedu amet on andnud korralduse peatada sealsel turul deklareerima-

ta hobuseliha sisaldanud Läti firma SIA Rezeknes Galas Kombi-nats toodetud lihakonservide müük, korjas Rimi Eesti ka siinsetes kauplustes müügilt hulgaliselt lihakonservide. Aripaev.ee/Delfi

PADRIKU LASTEAIAS AVASTATI HULK PUUDUSI

Riiklik järelevalve avastas, et Tallinna Padriku lasteaias õppekava ei vasta riiklikule õppekavale ja õpetajad vahetuvad kiiresti: seal praegu töötavast 17 pedagoogist on 12 tulnud tööle vii-

mase pooleteise aasta jooksul. Lasteaias ei ole loodud loogilist ametikohta, kuigi see on kohustuslik. Puuduste kõrvaldamiseks tehti soovitusi ja ettekirjutusi. **Delfi**

kergekäeliselt jagatavad tihti paanikakampaaniateks

fb

LEMMIKUD

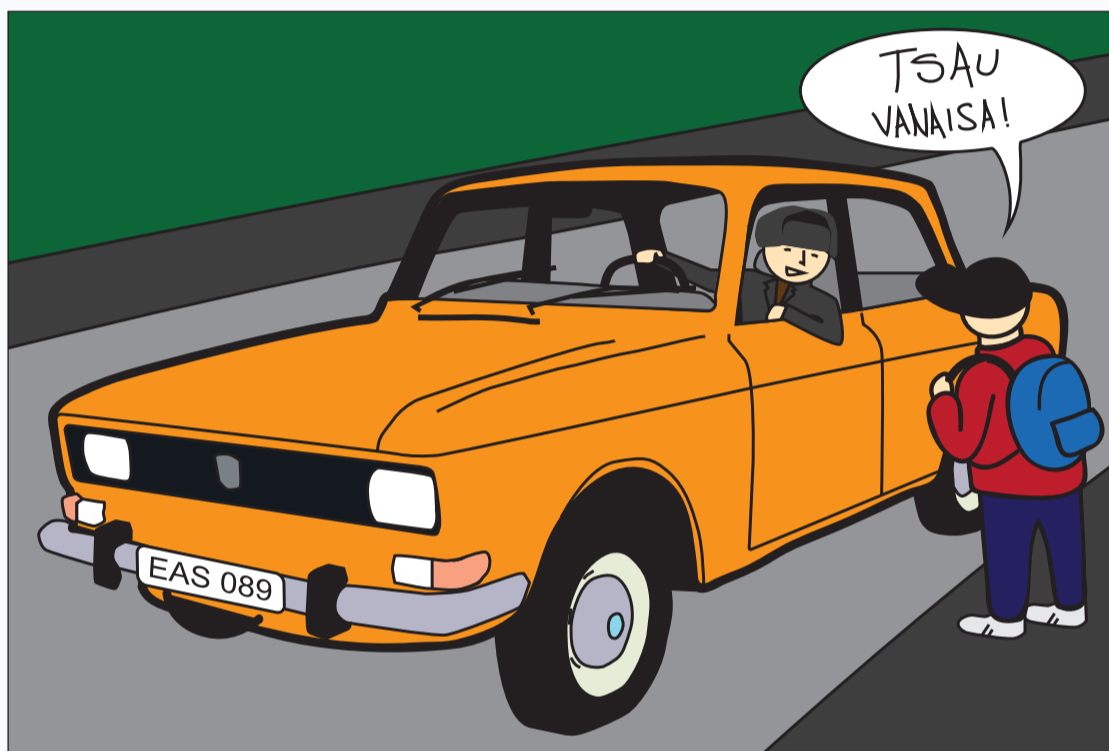
- Uudised
- Sõnumid
- Üritused
- Pildid

GRUPID

- Veebikonstaabel Maarja
- Politsei- ja Piirivalveamet

RAKENDUSED

- Mängud
- Muusika
- Märkmek

Tiiu Viul

Appi!! Kas see laps ikka teab kommionude kohta?

Meeldib · Kommenteeri · Jaga · 18 tundi tagasi

Mari Maasikas

Jubee!! Kus see toimus?! Kus on politsei silmad??

17 tundi tagasi · Meeldib

Illustratsioon: Artur Kerge

sisse, mõned leidsid koduadadest tundmatuid esemeid, mida nad kartsid olevat mürgitatud.”

Varsti uurisid teemat ka meediaväljaanded ja kuigi politsei lükkas Sepa sõnu kõik kuulujutud ümber, jõudis juhtum ikkagi üleriigilise paberlehte.

„Samalaadseid kuulujutte levis vahetult pärast Kiili juhtumit Facebooki vahendusel ka Haapsalu kandist, kus samuti oli väidetavalt koeri mürgitatud, kuid ühtki tegelikku juhtumit teada ei ole. Kohalik leht tegi ka sellest asjast loo,” rääkis ta.

Info jääb alles

Natuke tõsisemad lood on kadunud inimeste otsimisega. Oma lähedase leidmiseks kõik võimaliku teevad mures inimesed ei piirdu ainult politseisse teatamisega: inimese foto ja andmetega kuulutus pannakse tihti üles ka suhtlusvõrgustikesse.

„Kord interneti laetud info kipub sinna alles jääma. Kui

kadunud inimene on leitud, tuleks teade kindlasti maha võtta ja paluda seda teha ka teistel üleslaadijatel,” sõnas Sepp. „Sotsiaalvõrgustiku teadetele on soodumus ootamatul hetkel uuesti üles ärgata. Oleme näinud mitmeid juhtumeid, kus tegelikult juba üles leitud inimese tagaotsimis-

kuulutus on läinud uuele ringile mitu kuud hiljem. Seda koos pildi ja delikaatsete isikuandmetega.”

Üks näide sellest, kuidas vana info internetis uuel ringil laia avalikkuse ette jõudes muret tekitab, puudutab koolikiusamist. Nimelt jõudis meediasse eelmisel aastal

video, milles klassikaaslased peksid ja mõnitasid oma kooliõde. Kuigi peksmine oli tegelikult toimunud juba üle-eelmisel aastal ja vägivallatsejad olid juba karistuse saanud, äratas uuesti üles riputatud video väga palju tähelepanu.

Lastekaitseliidu juhatuse liikme Enn Kirsmani sõnul on

ta Facebooki kasutajana isegi kohanud laialdase levikuga hoiatusteateid, kuid ei võta eriti tõsiselt infot, mida jagab talle võõras inimene. „Kummaline on sellist infot juhuslike inimeste läbi saada. Kui väga usaldusväärne inimene mulle ütles, et näiteks äri tehes ole kellegi suhtes ettevaatlik, siis võtaks tõsiselt,” sõnas ta. „Väga lihtne on vajutada „jaga” nuppu mõtlemata sellele, millised võivad olla tagajärjed.”

Kui võõras inimene, kes on vaid Facebooki sõbra sõber, kutsus midagi jagama, tasuks tema sõnul mitu korda mõelda enne kui seda teha. „Kas me seda tahaksime, kui keegi pahatahtlik teeks meie enda fotoga hoiatuse ja levitaks seda sotsiaalmeedias?” lausus ta.

Kui inimesel tekib kellegi tegevuse või plaanide kohta tõsine kahtlus, siis ainus variant on minna ikkagi politseisse, kinnitas Kirsman. „Politsei on Eestis väga usaldusväärne, kui nemand näiteks kutsuvad üles kedagi otsima, siis seda tasub jagada.”

Näiteid sotsiaalvõrgustikes levinud hoiatavatest postitustest

Kommionu või abivalmis inimene?

Mõni päev tagasi levis sotsiaalvõrgustikes teade, kus inimese oli oma sõnul usaldusväärsest allikast kuulnud, et ühe poe juures püüdis punase sõiduautoga mees last autosse meelitada.

„Siinkohal tekib kahtlus, et tegemist võib olla sama isikuga, kes suutis toime panna selle katastroofilise kuriteo Narvas!” pidas hoiataja vajalikuks lisada,

viidates veel lahendamata traagilisele Varvara juhtumile.

Politsei selgitas välja, et koolist koju kõndinud tüdruku kõrval oli peatunud tumepunast värvi sõiduk, milles olnud kaks meest pakkusid, et viivad ta koju. Tüdruk keeldus ja auto lahkus. Selgus, et tüdruku ei meelitatud ega sunnitud sõidukisse, ka ei ole kogutud info põhjal alust arvata, et mehed oluaks pahatahtlikud.

Kumminaine
2012. aasta sügisel kirjutas üks

kasutaja Perekooli foorumis, et leidis Harku metsast puu külge seotud kumminaise ning kuna tema lähedasi on sealkandis samuti rünnatud, siis tuleks olla ettevaatlik ja karta perversi.

Postitusele reageeris veebikonstaabel, kes palus postitajal võtta ühendust politseiurijaga, kellega koos käidi kohapeal ja uurija viis nuku kaasa. Harku metsas juhtunud võimalikest rünnakutest pole politseile juba hulk aastaid teada antud.

Kõlvart jäi kohtus kapole alla

Tallinna abilinnapea Mihhail Kõlvart, kes kaebas kohtusse kaitsepolitsei 2011. aasta aastaraamatus tema kohta esitatud väited, ei saavutanud Tallinna halduskohtu võitu. Kohus jõudis järeldusele, et aastaraamatus Kõlvarti kohta esitatud andmed pole ebaõiged. Koolireformi teemal on Kõlvart oma seisukohati eri meediakanalites küllaltki aktiivselt avaldanud ja need on üldteada. Hinnangud, mis on Kõlvarti kui kõrge ametniku tegevusele aastaraamatus antud, pole ebakohased ega teota Kõlvarti au ja head nime.

Kõlvart lubas otsuse edasi kaevata. „Olen kohustatud otsima õiglust kõrgemalt kohtuinstantsilt. Minu jaoks pole kohtumenetlus lihtsalt soov kaitsta oma head nime, pean seda ühiskondlikult vajalikuks.” **Delfi**

Priiuse põlistamise päeval saab teine iseseisvusaeg eelmisest pikemaks

President teeb tele-etteaste, Eesti Post väljastab teemamargi ja rahvalt oodatakse algatusi.

Tuuli Jõesaar
tuuli.joesaar@epi.ee

27. märtsil on Eesti olnud iseseisev 7890 päeva, mis tähendab, et meie praegune iseseisvusaeg saab kestuselt pikemaks, kui oli eelmine iseseisvuse aeg 1918–1940. Priiuse põlistamise päevaks nimetatud tähtpäeva algatus tuli muinsuskaitse seltsist. „Mõte seda päeva tähistada

da sai alguse eelmisel suvel muinsuskaitseklubist. Nime-
tust otsiti kaua. Pakuti näiteks „vabaduse rekordit“, aga paljud arvasid, et rekord ei kõla hästi, kuna pole eestikeelne. Lõpuks käis priiuse põlistamise päeva välja Akadeemia peatoimetaja Toomas Kiho, selgitas idee arengulugu Trivimi Velliste (IRL).

President mõtiskleb

Algatus võeti riiklikul tasemel hästi vastu. „26. märtsi õhtul esineb vabariigi president ETV-s temaatilise mõtisklusega ning 27. märtsi hommikul toimub „Tere-

visioon“ priiuse põlistamise päeva ainetel. Samuti annab selle päeva puhul Eesti Post välja postkaardi koos postmar-

Lõpuks käis priiuse põlistamise päeva välja Akadeemia peatoimetaja Toomas Kiho.

gi kujutisega,“ loetles valitsuse infonõunik Riina Soobik. „Sel päeval heiskavad riigi- ja omavalitsusasutused lipud. Samuti toimub Postimehe online-keskkonnas e-viktoriin, kus kõik ajaloo huvilised

saavad oma teadmisi proovile panna,“ lisas ta.

Päeva tähistamiseks oodatakse ka kodanikualgatusi – näiteks on juba välja käidud idee, et sel päeval võiksid kõik Eesti inimesed läbi-
da 7890 meetrise distantsi mistahes spordiala harrastades. Priiuse põlistamise päev on ühekordne, sellest ei saa igal aastal peetavat tähtpäeva.

Probleemina on esile toodud, et õige päeva leidmise arvutuskäigud ei pruugi olla korrektsed. Ajaloolane

Lauri Vahtre probleemi ei näe. „Mulle tunduvad need arvutused vettpeidavad. 1918. aastal jõudsimel iseseisvad olla umbes 24 tundi. On tähenärimine arvutada, kas see oli üks või kaks (kalendri – toim) päeva,“ ütles Vahtre (IRL). Päeva heroiline nimetus on tema hinnangul samuti sobiv.

Sümboolne maagia

„See on veidi ürgmütoloogiline mõtteviis, me nagu loitsime, et oleme needusest üle saanud,“ kõneles Vahtre. „Ajastul, kus lehed on täis astroloogiat ja muud rämpsut, pole minu meelest vale, kui me siin väi-

kest sümboolset maagiat harrastame.“

Ajaloolane Aadu Must (Keskerakond) nentis, et polnud enne ajakirjaniku telefonikõnet peatselt tähistatavast päevast midagi kuulnud. „Ma olen mõelnud tähtpäevadele meie kalendris ja olen kriitiline selle suhtes, kas on hetke ajendil mõtet võtta tähtpäevi juurde. Sümbolite ja tähtpäevade näppimine on mingil määral asendustegevus,“ ütles Must. „Oma südames meeldib selle murdepunkti ületamine mulle väga, aga kas selle nimel kalendrit värvida, ma kahtlen,“ lisas ta. ●

SINU TURVALISEKS TEELOLEKUKS

VOLVO XC60. SINU ÜMBER LOODUD

VOLVO XC60, S60 VÕI V60 OSTUGA KAASA 4000-EURONE VOLVO BOONUSKAART

Kui ostad Info-Autost nüüd uue Volvo XC60, S60 või V60 saad soodustusena kaasa **nüüd 4000-eurose Volvo boonuskaardi**. Kaardisumma ulatuses võid oma uuele autole tellida vajalikku Volvo lisavarustust, saada lisa oma

vana auto tagasiostuhinnale või uue auto soodsamalt kätte, ise otsustad. Vali milline mudel meeldib, kõrge turvalisuse saad kaasa juba Volvo põhivarustuses.

Info-Auto
www.infoauto.ee

TALLINN Järve Pämu mnt. 232 tel. 671 0020 infoauto@infoauto.ee
TARTU Turu 27 tel. 737 1890 tartu@infoauto.ee
PÄRNU Tallinna mnt. 89a tel. 447 2777 pamu@infoauto.ee

Vaata kampaaniatingimusi volvo.infoauto.ee Pildid on illustratiivsed.
Kampaania kehtib 5. kuni 30. märts 2013 sõlmitud ostulepingutele.
CO₂ heide: 114-237 g/km; Keskmine kütusekulu: 4,3-10,7 l/100 km

VOLVO.INFOAUTO.EE

Meie kaks märgistatud võsavillemit väisasid ootamatult Lätimaad

Soomaast lõunas jälgivate huntide veidrat käitumist seostatakse karja lagunemisega.

Ulvar Kaart
ulvar.kaart@epl.ee

Mullu Pärnu- ja Viljandimaa piiril Eesti esimese omataolise uuringu raames endale jälgimiseadmed kaela saanud kaks isahunti, keda Habemeks ja Halliks hüütakse, on uurijate luubi all toimetanud juba üle poole aasta. Tänu nutikatele liikumisandmeid edastavatele kaelustele on selle ajaga nende ühest karjast pärit ning muidu äärmiselt varjatud eluviisiga kriimsilmade kohta juba mõndagi põnevat välja tulnud.

Eeskätt huntide arvukuse hindamise täpsustamiseks, nende koduterritooriumi suuruse, aga ka peamiste saakloomade ja muude eluliste üksikasjade kaardistamiseks on kaelustelt hundiurijate arvutitesse laekunud juba üle 3100 asukohapunkti. Neist on välja tulnud esialgne teave, et jälgitavad hundid on seni liikunud pea 500 ruutkilomeetri suuruses hõreda asustusega metsases piirkonnas.

Hunt Habe sai omale jälgimiseadme kaela ümber mullu mais.

Foto: Algirdas-Andrus Martsoo

se, ning Habe ja Hall liiguvad nüüd koos veel ühe karjaliikmega kolmekesi ringi,” osutas Kübarsepp.

Hundikarja lagunemise järel on kolmik käitunud tavapärasest erinevalt. „Loomad on kolmel korral lahkunud oma karja territooriumilt – selline käitumine on huntide puhul pigem erandlik,” kirjeldas Kübarsepp. „Kõige huvitavam on aga asjaolu, et sama kolmene grupp

tegi hiljuti ära ka kaheööpäevase tiiru Läti põhjaosas.”

Seda, miks Habe ja Hall võtsid ühes kaaslasega ootamatult ette selle ligikaudu 75 kilomeetri pikkuse teekonna oma lõunanaabritest liigikaaslaste maile, ei oska keegi täpselt selgitada. „Kirjanduse andmeil viitab selline karja lagunemine ühe dominantse vanalooma, põhiliselt just emaslooma hukkamisele,” osutas Kübarsepp, mis võib huntide veidrana tunduvate liikumiste taga olla. ●

Juhtus midagi, mis põhjustas hundikarja lagunemise ning Habe ja Hall lahkusid.

Ühtlasi on kahe võsavillemi toidulaua kohta selgunud, et kui suvel olid nende saakloomadeks peamiselt põdrad, siis sügisel esinesid nende menüüs peamiselt metssead. Uuringuga seotud Keskkonnateabe keskuse kiskjate seire peaspetsialist Marko Kübarsepp märkis, et talvisel ajal on huntide toidulauale lisandunud ka metskitsed.

Aastavahetuse paiku juhtus aga midagi, mis pani liikumisandmeid vaadanud uurijaid esialgu arusaamatusest kukalt kratsima. „Halliste karjas, millesse mõlemad hundid kuulusid, juhtus siis midagi, mis põhjustas selle lagunemi-

Pesakondi hulga vähem

Kui 2011. aastal hindas Keskkonnateabe keskus (KTK) huntide arvukust üle Eesti 31 pesakonnani, siis esialgsete andmete järgi kahanes pesakondade hulk mullu umbes kolmandiku võrra.

KTK ulukiseireosakonna juhataja Peep Männil selgitas, et lisaks küttimisele on halliva-

timeeste hulga kahanemisele kindlasti kaasa aidanud ka loodusliku juurdekasvu kahenemine. Seejuures võib järelkasvu vähenemist seostada nii ulatusliku kärntõvepuhanguga kui ka metskitse kui varem olulisima hundi saakliigi arvukuse olulise vähenemisega.

Audru topeltmõrvar tunnistas süüd ja muutus kohtus agressiivseks

Eile algas Pärnu maakohtus protsess Audrus kahe naise tapmise süüdistatava Andres Võsu üle, kes võikad teod kohe üles tunnistas. Täna jätkub protsess nende inimeste ütluste andmisega, kes võivad juhtumi kohta midagi teada.

Eile kohtuistungil alguses saalis viibinud Delfi fotograafi sõnul oli kohtualune Võsu alguses rahulik, ent märga-

nud endast paari meetri kaugusel olevat kaamerat, muutus agressiivseks ja ähvardas ajakirjanikke. Ta üritas ka üle barjääri ajakirjanike poole hüppata, kuid juures viibinud politseinik takistas seda.

Süüdistuse kohaselt löi Võsu 2011. aasta novembris Audru alevikus ühes korteris korduvalt 55-aastasest Karinit ja kägistas ta surnuks. See-

järel tükeldas ta surnukeha ja uputas oma elukoha lähistel eri veekogudesse.

Mullu 6. aprilli pärastlõunal tungis süüdistatav Audru kalmistu lähistel kallale 21-aastasele Erikale, et röövida temalt sülearvuti. Andres löi teda vähemalt ühe korra ja kägistas ta surnuks. Surnukeha ta jällegi tükeldas ning mattis mulla ja okste alla. ● Delfi

TALLINNA KAUBAMAJA AKTSIASELTSI AKTSIONÄRIDE KORRALISE ÜLDKOOSOLEKU KOKKUKUTSUMISE TEADE

Tallinna Kaubamaja AS (registrikood 10223439, asukoht Gonsiori 2, 10143 Tallinn) juhatus kutsub kokku aktsionäride korralise üldkoosoleku 28. märtsil 2013. aastal algusega kell 11.00 Tallinnas, aadressil Viru väljak 3 asuvas Nordic Hotel Forum konverentsikeskuses.

Koosolekust osavõtjate registreerimine algab 28. märtsil 2013 kell 10.30.

Tallinna Kaubamaja AS nõukogu määras korralise üldkoosoleku alljärgneva päevakorra ja esitab järgmised ettepanekud:

1. Tallinna Kaubamaja AS 2012. a. majandusaasta aruande kinnitamine

Kinnitada Tallinna Kaubamaja AS juhatuse poolt koostatud ja nõukogu poolt heaks kiidetud 2012. a. majandusaasta aruanne, mille kohaselt Tallinna Kaubamaja AS konsolideeritud bilansimaht seisuga 31.12.2012. a. on 287 840 tuhat eurot, aruandeaasta müügitulu 467 800 tuhat eurot ning puhaskasum 20 870 tuhat eurot.

2. Kasumi jaotamine

Kinnitada Tallinna Kaubamaja AS 2012. aasta kasumi jaotamise ettepanek juhatuse poolt esitatuna ja nõukogu poolt heaks kiidetuna järgnevalt:

Eelmiste aastate jaotamata kasum	47 196 tuhat eurot
2012. aasta puhaskasum	20 870 tuhat eurot
Kokku jaotuskõlblik kasum seisuga 31.12.2012	68 066 tuhat eurot
Maksta dividendi 0,35 eurot aktsia kohta	14 255 tuhat eurot
Jaotamata kasumi jääk pärast kasumi jaotamist	53 811 tuhat eurot

Aktsionäride, kellel on õigus saada dividendi, nimekirja fikseeritakse seisuga 14. aprill 2013 kell 23.59. Dividend makstakse aktsionäridele 15. aprillil 2013 ülekandega aktsionäri pangaarvele.

Teave äriseadustiku § 287 (aktsionäri õigus teabele), § 293 lõikes 2 (õigus nõuda täiendavate küsimuste võtmist päevakorda) ja § 293¹ lõigetes 3 (kohustus esitada samaaegselt päevakorra täiendamise nõudega otsuse eelnõu või põhjendus) ja 4 (õigus esitada iga päevakorra punkti kohta otsuse eelnõu) nimetatud õiguste teostamise korra ja tähtaja kohta on avalikustatud Tallinna Kaubamaja AS kodulehel www.kaubamaja.ee.

Tallinna Kaubamaja AS korralise üldkoosoleku dokumentidega, sealhulgas majandusaasta aruande, vandeaudiitori aruande, kasumi jaotamise ettepaneku, nõukogu aruande ning otsuste eelnõudega on võimalik tutvuda Tallinna Kaubamaja AS kodulehel www.kaubamaja.ee ja alates üldkoosoleku kokkukutsumise teate avaldamisest kuni üldkoosoleku toimumise päevani tööpäeviti kella 10.00 kuni 16.00 Tallinna Kaubamaja AS sekretariaadis Gonsiori 2 (2. korrus) Tallinnas. Küsimusi üldkoosoleku päevakorra olevate teemade kohta saab esitada e-posti aadressil: sekretar.gonsiori@kaubamaja.ee või aktsiaseltsi aadressil saadetud kirjaga või telefonil 66 73 300.

Üldkoosolekul osalemiseks õigustatud aktsionäride ring määratakse seisuga seitse päeva enne üldkoosoleku toimumist, s.o seisuga 21. märtsil 2013 kell 23.59.

Üldkoosolekul osalejate registreerimiseks palume esitada: füüsilisest isikust aktsionäri - isikut tõendav dokument, füüsilisest isikust aktsionäri esindajal - isikut tõendav dokument ja kirjalik volikiri; juriidilisest isikust aktsionäri seadusjärgsel esindajal – väljavõte vastavast (äri)registrist, kus juriidiline isik on registreeritud (Eesti juriidilisel isikutel väljavõte B-kaardist, mitte vanem kui 7 päeva) ja esindaja isikut tõendav dokument; juriidilisest isikust aktsionäri tehingujärgsel esindajal tuleb lisaks nimetatud dokumentidele esitada juriidilise isiku seadusjärgse esindaja poolt väljastatud kirjalik volikiri. Välisriigis registreeritud juriidilise isiku dokumendid palume eelnevalt legaliseerida või kinnitada apostilliga, kui välislepingust ei tulene teisiti. Tallinna Kaubamaja AS võib registreerida välisriigi juriidilisest isikust aktsionäri üldkoosolekul osalejana ka juhul, kui kõik nõutavad andmed juriidilise isiku ja esindaja kohta sisalduvad esindajale välisriigis väljastatud notariaalses volikirjas ja volikiri on Eestis aktsepteeritav. Isikut tõendava dokumendina palume esitada pass või ID kaart.

Aktsionär võib enne üldkoosoleku toimumist teatada esindaja määramisest ja esindatava poolt volituse tagasivõtmisest e-posti aadressil sekretar.gonsiori@kaubamaja.ee või üle andes nimetatud dokumendi(d) tööpäevadel kella 10.00 kuni 16.00, hiljemalt 27. märtsil 2013 Tallinna Kaubamaja AS sekretariaadis Gonsiori 2 (2. korrus) Tallinnas, kasutades selleks Tallinna Kaubamaja AS kodulehel www.kaubamaja.ee avaldatud blankette. Samas on teave esindaja määramise ja volituste tagasivõtmise kohta.

Lugupidamisega
Tallinna Kaubamaja Aktsiaseltsi juhatus

Rein Kilk: no ei saa õppida vintis peaga!

Rein Kilk võrdles sajanditetaguseid armastuskirju tänastega ja tõdes, et e-teabevahetuses enam ilukõnet ei leia. Foto: Hendrik Osula

Värske tudeng Rein Kilk uurib armastust e-postis ja kavatseb endiselt külakoolmeistriks hakata.

Anna-Liisa Villmann
anna-liisa.villmann@epl.ee

Sügisest taas koolipinki nühhkiva Rein Kilgi jaoks tähendab Tartu ülikooli avatud õppes kirjandusmaailma taasavastamine, et öökapi ootab kümme konda pooleli raamatut. „Seejuures tuli magamis- ja vannitoa valgustus ümber teha. See kannatas iPadi leidmist, aga mitte raamatute lugemist. Raamatud spordikotis, autos, köögis... Esialgu päris harjumatu, aga nüüd juba päris meeldib,” rääkis Kilk.

Stuudiumi läbimine eeldab Kilgi rehkenduste järgi iga päev vähemalt kahe- kuni kolmetunnist tööd õppematerjaliga. „Kui näiteks äriläbirääkimised võivad vabalt käia ka viskiklaasi taga, siis nüüd tuleb veenist õhtusöögi juurde kindlasti loobuda. No ei ole võimalik õppida vintis peaga! Tegelikult toimub õppimine ka kasulike harjumuste, näiteks sporditegemise arvelt,” kirjeldas Kilk elumuutust „Muide, ühtki lisaminutit pole üliõpilastele ööpäevas ette nähtud, tundidest rääkimata. Siiski soovitan kõigil kunagi kõrghariduse omandanutel tõsiselt kaaluda uuesti ülikooli astumist. Õppimine korrastab oluliselt mõtle-

misvõimet, uued teadmised on „kauba kinnituseks” isegi lisana.”

Ettevõtja sõnul nõuab tudengielu palju rohkem pühendumist, kui ta eeldas. „Käisin ülikoolis ka 1970-ndatel ja 1980-ndatel, aga toona tundus õppetöö formaalsem. Võimalik, et nii-öelda punased ained ja erinevates distsipliinides sisalduvad ramedast ideoloogias kantud osad tekitasid tudengites trotsi ning üleolevat suhtumist. Praegune valitud õppekava on ka sisuliselt

Üsna põnev on avastada, et armastuskirjade näol on tegemist kadunud žanriga.

haarav. Ainuüksi õppematerjalide läbilugemine on ajaliselt üsna mahukas,” märkis ta.

Ilukõnevaba armastus

Esimesel semestril kogus Kilk üheksa ainepunkti ja kirjutas uurimistöõ teemal: armastus e-postis. „Tunnistan ausalt – ma ei olnud sellisteks koorusteks valmis. Teiselt poolt kirjutasin esimese semestri- ga valmis kursusetöö, mida ei olnud õppekavas ette nähtud. Eks näis, kuidas selle kaitsmine läheb. Üsna põnev on uurida sajanditetaguseid armastuskirju ja jõuda ehk pisut meelevaldsele järeldusele, et tänase päeva mõistes on tegemist praktiliselt kadunud žanriga.

Tunnete avaldamise kirjalik mudel on oluliselt muutunud, tekstid lühemad ning ilukõnet üldiselt ei tarvitata. Või oleks hoopis õigem väita, et igasugu SMS-id, meilid ja muu elektroonilise teabe vahetamise võimalus on viinud tunnete väljendamise teise vormistikku?” arutles Kilk.

Elukogemusest on Kilgi hinnangul noorte tudengitega sammu pidamiseks kasu. „Paljudes maailma paikades, millest kaasüliõpilased raamatust loevad, olen mina sündmuskohal mõtisklemas käinud. Mitme täna klassikuks saanud inimestega olen kunagi üsna suhelnud. Mõneski loengus ei ole ma suutnud suud pidada ja öelnud, et „asi on hoopis nii...”. Minu suureks üllatuseks kuuluvad õppejõud ära ka teistsuguse arvamuse.”

Kilgi sõnul on endiselt peavakorras lapseas paika pandud plaan, et temast saab kunagi pisikese külakooli koolmeister. Sellise arvamus kujundas asjaolu, et tema vanemad olid õpetajad ja perekonna tutvusringki koosnes pedagoogidest. „Teisalt – miks me arvame, et tubli õpetaja peab olema just noor ülikooli lõpetanu? Ka kirjanduses suureks kirjutatud koolmeistrid on olnud ju elukogunud inimesed. Kas või Maurusest õpetaja Lauri ja Julk-Jürini välja,” lisas Kilk. ●

Viimane mohikaanlane

Tartu ülikooli eesti kirjanduse professori Arne Merilai sõnul näeb kultuuriteaduste ja kunstide instituudis edaspidi võimalik vähem elukogenu tudengeid nagu Rein Kilk. „Kuivõrd rahastamise skeemid on muutunud, siis avatud ülikooli vastuvõtt lõpetatakse paljudes Tartu ülikooli osakondades, kuid loodetavasti ajutiselt. Tasuta hariduse süsteem ei soosi täiendusõpet või elukestvas õppes teise eriala omandamist,” lausus Merilai.

Seega võib sügisel avatud ülikooli kirjandus- ja teatri- teaduse erialale astunud Rein Kilk jäädagi oma erialal viimaseks kaugõppijaks. „Inimese aktiivne eluiga on läinud pikemaks. Äkki vahepeal peaks elus tege- ma *restart'i* ja teisiti edasi minema? Kuidas saab olla nii, et relvad ja nikotiin on vabalt käibel, aga haridus on käibelt kõrvaldatud?” toonitas Kilk avatud ülikooli õppevormi säilitamise tähtsust.

Täna Delfis: Õpetaja blogi: Noored Kooli programmis osaleja nädal tema enda silme läbi

Lastekodus suri vanematelt ära võetud tüdruk

Aastane tüdruk oli ära võetud suurpere vanematelt, keda süüdistati sotsiaalses suutmatuses.

Kadri Ibrus
kadri.ibrus@epl.ee

Pühapäeval said kuue lapse vanemad Heiki ja Siiri Tallinna lastekodust telefonikõne, et nende noorim laps, jaanipäeva paiku kaheaastaseks saama pidanud tüdruk, on surnud. „Lühike kõne oli, mitte midagi ei öeldud selgituseks. Kohale olid tulnud nii kiirabi kui ka politsei,” sõnas lapse meeletegel isa Heiki.

Politseist nenditi eile, et surnukeha oli vägivalda tundemärkideta. Surma põhjuse väljaselgitamiseks viidi ta lahata. „Otsus, kas on alust algatada kriminaalmenetlus, tehakse pärast surnukeha ekspertiisi,” teatati politseist.

Väikese tüdruku elutee tegi saatusliku pöörde, kui ta oli kõigest kolmepäevane ja võeti Lasnamäe linnaosavalitsuse otsusega sünnitusmajas vanemate vastuseisust hoolimata emalt ära. Olukorra kirjelduses, mille linn kohtule esitas, on kirjas, et vanemad ei ole alkohoolikud, narkomaanid ega vägivaldsed, kuid elu-

vad vaesuses, neil ei ole püsivat ametlikku töökohta, nad on sotsiaalselt suutmatud ja kõik kuus last ei saa piisavalt vanemate tähelepanu. Nähti ka lastele adekvaatse arstiabi mittetagamise ohtu.

Tüdrukul oli diagnoositud psühhomotoorse arengu mahajäämus ja ta vajab ööpäevaringset kõrvalabi.

Hakkas just naeratama

Tallinna lastekodu juhataja ülesandeid täitev Viive Suvi keeldus samuti tüdruku surma põhjust kommenteerimast, sest asjaga tegeleb politsei. „Meie käisime teda vaatamas kaks päeva enne. Ta oli just lõpuks naeratama hakanud,” sõnas isa Heiki, kellele ei meeldinud sugugi, et laps jäeti ema rinnapiimata ja hakati talle selle asemel suures koguses antibiootikume andma. „Ta oksendas neid välja, ma kartsin lämbumisohu kogu aeg,” kirjeldas isa. Vanemad on laste äravõtmise vaidlustanud, kuid kohtupidamine on kestnud ligi kaks aastat. Õiguskantsler alustas mullu menetlust selle kohta, miks pandi kuus öde-enda elama eraldi asutusse, kuid menetlus pole veel lõppenud.

Lasnamäe linnaosavalitsus avaldas perele kaastunnet. ●

Kinnisasja müügi enampakkumuse kutse

21.03.2013.a. kell 10.00 müüakse enampakkumusel Paldiski mnt 125 Tallinn asuv kinnisasi registriosa numbriga 9374801, katastritunnusega 78406:601:0063, pindalaga 4864 m². Enampakkumus viiakse läbi aadressil Sirge tn 2 Tallinn. Kinnisasja koormab hoonestusõigus (registriosa nr 18751501) tähtajaga 21.07.2055. Hoonestusõiguse tasu suuruseks on 22 121,16 (kakkümmend kaks tuhat ükssada kakkümmend üks koma 16) eurot aastas.

Täiendava info saamiseks ning dokumentidega tutvumiseks palume pöörduda ühel järgmistest kontaktidest:

- Vambo Kaal, tel. 51 22302, e-post vambo.kaal@hol.ee
- Andry Krass, tel. 50 96388, e-post andry.krass@kvatro.ee

Kinnisasja müügi enampakkumuse läbiviimise tingimused on järgmised:

1. Kinnisasja müügi alghinnaks on 300 000 eurot.
2. Müügipakkumus tuleb edastada kirjalikult suletud ümbriku aadressile Harjumaa Omavalitsuste Liit, Sirge tn 2 Tallinn. Ümbrikul peab olema märged „Paldiski mnt 125 enampakkumus, mitte avada.” Kirjalikust pakumusest peab nähtuma pakumuse esitaja ning pakutav hind, juriidilise isiku puhul väljavõte asjakohasest registrist, lepingulise esindaja esindusõigust tõendav dokument. Pakkumine ei või olla tingimuslik.
3. Enampakkumise osavõtutasu 300 eurot ja tagatisraha 3000 eurot tuleb tasuda hiljemalt enampakkumusele eelneval päeval Harjumaa Omavalitsuste Liidu arvelduskontole nr 221 049 323 475. Enampakkumise võitja tasutud tagatisraha arvestatakse ostuhinna sisse, enampakkumist mittevoitnud osalejale tagastatakse tagatisraha kolme pangapäeva jooksul enampakkumise toimumisest. Kui enampakkumise võitja loobub lepingu sõlmimisest, siis tagatisraha ei tagastata.
4. Parima müügipakkumuse väljaselgitamine toimub kahes voorus:
 - 4.1. 21.03.2013.a. kell 10.00 avatakse saabunud müügipakkumused Omavalitsusmajas, Sirge tn 2 Tallinn;
 - 4.2. Juhul, kui kahe kõrgema müügipakkumuse esitanud isiku pakkumus erineb vähem kui 15%, siis viiakse kahe kõrgema müügipakkumuse teinud isiku vahel 24 tunni jooksul läbi avalik suuline enampakkumine. Edukaks tunnistatakse kõige kõrgema müügipakkumuse teinud isik.
5. Enampakkumuse läbiviijal on õigus sõltumata põhjusest igal ajal, s.h pärast enampakkumuse läbiviimist ja parima pakkuja väljakuulutamist, lükata tagasi kõik pakkumused ja kuulutada enampakkumus nurjunuks.
6. Enampakkumuse võitjaga sõlmitakse notariaalne müügileping 4 nädala jooksul enampakkumuse toimumisest müüja poolt 3 päeva ette teatatud ajal.

MÜÜGILEPINGU OLULISED TINGIMUSED

1. Kinnisasjaga seonduvate asjaolude, nõuetelavastavuse, puuduste, sihtotstarbelise kasutamise võimalikkuse jms väljaselgitamise kohustus lasub ostjal. Ostja kinnitab, et ei oma seoses müüdava vara omandustega müüja suhtes pretensioone ega esita müüja vastu nendega seoses nõudeid.
2. Parimaks pakkujaks osutunud isik kohustub tasuma kinnisasja müügilepingu notariatasud ja omanikukande muutmise seotud riigilõivud.

Naabreid haisuga tapva kassiomaniku peale ametnike hammas ei hakka

Eesti loomakaitse selts saab aastas umbes 50 teadet naabreid häirivatest kassiarmastajatest.

Anna-Liisa Villmann
anna-liisa.villmann@epl.ee

Põhja-Tallinnas tervitab ühte Puhangu tänava kortermajja sisenejaid aasta ringi ammoniaagi lehk. Esimesel korral elav vanadaam armastab loomi, aga ei suuda naabrite pahameeleks puhtust tagada. Ühistu maadleb probleemiga, et kümnekonna kassi väljaheidete hais levib trepikotta, juba 2005. aastast, kuid ametnikud ei pääse korterisse olukorda kontrollima.

Sama trepikoja elanik Olga Sidorenko nentis, et probleemse naabriga, kel on kombeks hulkuvaid loomi kodustada ja kel kasse praegugi vähemalt kaheksa, ei õnnestu läbi rääkida. „Koputad uksele ja püüad rääkida, aga inimene ei reageeri. Midagi ei muutu. Hais koridoris on nii hull, et külalistel läheb süda pahaks. Häbi on,” lisas ta.

Eesti loomakaitse seltsi juhatuse liikme Tanja Selarti sõnul vastavad selliste juhtumite puhul kasside pidamistingimused miinimum-

Ühe kassipidaja pärast kannatab Puhangu tänava maja trepikojas 15 korterit, kurdavad elanik Olga Sidorenko ja haldur Arvo Igalaan. Loomaomanik ise ei võta jutulegi.

Foto: Rauno Volmar

Ühistu maadleb korterist imbuva haisuga juba 2005. aastast. Edutult.

nõuetele, kuid sanitaartingimusi ei järgita ja kannatab teiste majaelanike heaolu. Probleem on eelkõige loomade arv ja omaniku suutmatust tagada piisavalt puhtast liiva või muud eluks vajalikku. „On ka juhtumeid, kus omanikud kategooriliselt keelduvad liiva kasutamast ja panevad kassidele allapanuna vaid ajalehti või pappmaterjali,” rääkis Selart.

Puhangu tänava maja eelmine haldur Sirje Igalaan on korteris käinud paar korda. „Sinna on veetud prügi ja põrand on kaetud ajalehtedega. Kui neli aastat tagasi küttetorusid vahetati, lasime kolm purki õhuvärskendajat õhku, et töömehed saaksid siseneda. Oleme kirjutanud tohutult kirju. Kõik ametnikud tahavad abi anda, aga seadus on

liiga pehme ja korterisse olukorda kontrollima ei saa,” meenutas ta.

Ainult solgutatakse

Maja praegune haldur Arvo Igalaan selgitas, et lõhna mõõtmiseks seadusesätet pole. „Ametkondade vahet käib paras solgutamine ja suunatakse edasi. Probleemile lahenduse otsimisega on tegelenud ühistu juhatus, mupo, veterinaar- ja toiduamet, loomakaitse ning sotsiaalhoolekanne, aga paraku ei soovi inimene abi vastu võtta. Kui ühistu tegi ettepaneku korter maha müüa, siis lubati kõik korda teha,” lausus ta.

Samal ajal on kassiomanik arvete tasumisega hädas ja heakord ei parane. „Praegu esitasime kohtusse võla pärast hagi. Kui positiivset lahendust ei tule, siis järgmisena anname inimese haisu pärast korteri sundmüügiks kohtusse. Ta peaks valida koht, kus saab elada oma loomadega nii, et teisi ei sega. Siin kannatab tema pärast 15 korterit ja järgmised trepikojad, kes ei saa aknaid avada,” ütles haldur. ●

Mida teha, kui naabri loomad elada ei lase?

Kõigepealt tuleks naabriga rahumeelselt rääkida, et koerte-kasside pidamise eeskirja järgi ei tohi loomapidamine häirida kaaskodanikke. Samuti peab kassidel olema liivakast.

Kui vestlus loomaomanikuga ei anna tulemust, võib pöörduda Tallinnas mupo või üle Eesti veterinaar- ja toiduameti poole. „Siin võib tekkida probleem loomade pidamistingimuste kontrollimisega, kuna järelevalve teostajatel ega ka politseil pole õigust omaniku nõusolekuta korterisse siseneda,” märkis Eesti loomakaitse seltsi juhatuse liige Tanja Selart. Loomakaitse õigused piirduvad selgitustöö tegemisega.

„Kui kokkuleppele pole võimalik jõuda, siis peaks veterinaar-amet paraku alustama võõrandamisprotsessiga. Üldiselt on see protsess aeganõudev ja ametnikud teevad seda vaid juhul, kui looma elu või tervis on ohus,” lisas ta.

MÄRTSIS

CITROËNI LAOAUTODELE

VAATA PAKKUMISI!

0%

CITROËN

www.citroen.ee

CRÉATIVE TECHNOLOGIE

Pakkumine kehtib kuni 31.03.2013 või seni, kuni jätkub sooduhinnaga autosid.

Eestis aastast 1992

VEHO

Kogemus vääril usaldust

VEHO EESTI AS
Laagri
Jälgimäe tee 1
tel 617 7966
E-R 8.00-18.00
L 10.00-15.00

VEHO EESTI AS
Tallinn
Sõpruse pst 170
tel. 654 6777
E-R 10.00-19.00
L 10.00-15.00

VEHO EESTI AS
Tartu
Tähe 110
tel. 731 1431
E-R 8.00-18.00
L, P suletud

RENNEKS KAUBANDUSE OÜ
Tallinn
Suur-Sõjamäe 36
tel. 646 5140
E-R 9.00-18.00
L 10.00-14.00

NAMSET AUTO OÜ
Kuressaare
Kihelkonna mnt 8a
tel 452 4337
E-R 8.00-18.00
L, P suletud

AGDECK-AUTO AS
Jõhvi
Pargi 39
tel. 332 1430
E-R 9.00-18.00
L 10.00-15.00

TOPAUTO RAKVERE OÜ
Rakvere
Narva mnt 23d
tel. 327 7563
E-R 9.00-18.00
L 10.00-14.00

SILLER AUTO OÜ
Viljandi
Suur-Kaare 69
tel. 444 8866
E-R 8.00-18.00
L 9.00-15.00

REVAL AUTO ESINDUSED OÜ
Pärnu
Tallinna mnt 87e
tel 444 7130
E-R 8.00-18.00
L, P suletud

LÄTI TAOTLEB EUROT

Euro kasutamiseks vajalikud tingimused täitnud Läti esitas ametliku taotluse, et ühineda järgmise aasta algusest euroalaga. Euroopa Komisjon ja Keskpang teevad otsuse juunis. **ERR**

MATVIJENKO ON MÕJUKAIM VENELANNA

Föderatsiooninõukogu esimees Valentina Matviyenko (pildil) juhib teist aastat järjest Venemaa mõjukamate naiste edetabelit. Teisel kohal on asepeaminister Olga Golodets ja kolmandal

peaministri pressiesindaja Natalja Timakova. Mullu teisel kohal olnud laulja Alla Pugatšova langes viiendaks ja viiendalt kohalt tõusis neljandaks presidend abi Elvira Nabiullina. **Delfi**

NORRA KAALUB TÄIELIKU TUBAKAMÜÜGI KEELDU

Norra parlament on saanud teravhoiu ekspordigrupilt ettepaneku muuta kogu riik 2040. aastaks järkjärgult tubakavabaks. Tubakavastase võitluse järgmine etapp on selle ostmi-

se vanusepiirangu tõstmine 20. eluaastani. 2018. aastal tõuseb vanusepiirang 24. eluaastani. Suuvähki põhjustava närimistubaka müük kavatakse keelata 2017. aastal. **Delfi**

Küprose 17-miljardiline abipakett põhjustab Euroopas kõvasti pingeid

Valimisteks valmistuv Saksamaa vihjab karmidele tingimustele, mis Küprosele ei meeldi.

Raimo Poom
raimo.poom@ep.l.ee

Vahemere väikese saareriigi rahalised olud muutuvad aina kitsamaks. Praegu suudab valitsus riigikassast oma kohustusi täita, kuid mais, hiljemalt juunis saabub aeg, kui raha enam pole.

Küprose abipaketist on räägitud ebamääraselt juba rohkem kui pool aastat, kuid nüüd hakkab sellega tasapisi kiire, tunnistavad nn troika ehk Euroopa Komisjoni, keskpanga ja IMF-i ametnikud. Kuigi tegemist on euroala mõistes miniriigiga, seisavad abipaketi kokkuleppimise teel suured probleemid. Alustades kasvõi sellest, et 17 miljardit eurot erakorralist abi, mida Küprosel vaja läheb, on enam-vähem sama suur summa kui riigi terve aasta sisetajanduse kogutoodang (SKT).

Sõnadest, mis Euroopa Komisjoni rahandusvolinik Olli Rehn ütles Saksa väljaandele Der Spiegel, võis välja lugeda, et raha eraldamisest ei näi enam pääsu olevat. „Iga euroala liikmesriik on süsteemselt relevantne. Kui Küprose langeks ebakorrapäraseks maksevõimetuse, viiks see tõenäoliselt riigi lahkumiseni euroalast,“ lausus volinik. Peale selle andis ta mõista, et selline asjade käik seaks ohutu ühis-

**Küprose panganduse läbi-
paistatus ajab võimalikud
abistajad väga närviliseks.**

raha usaldusväärsuse tagamiseks tehtud edusammud.

Praeguseks on peamine küsimus, mis tingimustel Küprosele raha eraldatakse, ja selles näivad eri variantide toetajad olevat üpris lahkneval arvamusel.

Enamik läheks pankadele

Küprose toetamise skeemi paikapaneku teeb keeruliseks tõsiasi, et toetusraha ei vaja üksnes sealne riigikassa. 17 miljardist vaid 7–8 usutakse olevat vaja riigieelarve jätkusuutlikkuse tagamiseks. Ülejäänud kümne miljardiga on lugu keerulisem, sest seda vajaksid pinnale jäämiseks pangad.

30 000 venelasest sisserändajaga Küprose sadamalinnas Limassolis ilmuva väljaande Vestnik Kipra toimetuses käib kõva töö. Huvitav, mida seal abipaketist arvatakse?

Foto: Reuters / Scanpix

Saare finantssektori raskused said alguse Kreeka riigivõla osalisest mahakandmisest. Kuna Küprose pangad olid oma vahendeid väga suuresti Kreeka võlakirjadesse paigutanud, said nad Kreeka abistamise ajal erasektori käes olnud võlakirjade väärtuse kahandamise kõvasti pihta. Väidetavalt ulatus Küprose pankade kogukahju 4,5 miljardi euroni.

Kuna Küprose pankadele kuulub ka pea kogu riigivõlg, siis võivad nende kahjud veelgi suurendada, kui abipaketi puhul riigivõlg restruktureeritakse. Sellest ka pangandussektori suur rahavajadus.

Kuid Küprose pangandusel on ka teine külg, mida samuti teatakse: läbi- ja paistatus, mis on tõmmanud riiki näiteks Venemaalt suuri rahavoogusid ja tekitab valjusid jutte rahapesust ja muust valgustkartvast tegevusest. See teeb võimaliku abiprogrammi kõige enam panustavaid ehk suuremaid euroala riike, nagu Saksamaa, väga närviliseks. Küprose pangandussektori vara-

de maht on hinnanguliselt 120 miljardit eurot – seitsmekordne riigi SKT. Lihtsamalt öeldes on pangad nii väikese riigi jaoks liiga suured.

Ja kuna nende varade päritolu pole alati selge, tekitab Saksamaal judinaid mõtte, et teiste euroala riikide rahaga Küprose pankasid abistades tagatakse Venemaalt või Kreekast pärit kahtlaste hoiuste väljamaksmine.

Seetõttu polnud ime, et jaanuaris rahvusvahelisse meediasse lekkinud abiprogrammi tingimustes nähti ette võimalus, mille kohaselt oleks Küprose pankades hiigelsuuri summasid hoidvad isikud pidanud abiprogrammi panustama. See oleks tähendanud üle 100 000 euro suurustel hoiustel pangandussüsteemi aitamiseks teatud osa napsamist.

Aga see pole nii lihtne, kui

paistab. Pärast arutelupunkti ilmsikstulekut viidi Küprose enda statistika järgi saareriigist jaanuaris välja 1,7 miljardi euro eest hoiuseid. Veebruari kohta täpsed andmed veel puuduvad, kuid summa arvatakse veel suurem olevat. Teisisõnu: hoiustajad juba põgenevad.

Enne eile toimunud EL-i ja euroala rahandusministrite kohtumise algust teatas Küprose värske rahandusminister Michalis Sarris, et hoiuste abiprogrammi kaasamine ei sobi. Tema sõnul looks selline käik halva pretsedeni ja ohustaks tervet euroala. Ka rahandusvolinik Olli Rehn kasutas juhust ja väitis, et Euroopa Komisjon ei toeta sellist lähenemist.

Kuid kas sügisel aset leidvatele valimistele aina lähemale astuvat Saksamaad suudetakse veenda Küprose pankasid abistama, ilma et pankade endi varad kaasataks, pole sugugi selge. Viited, et Saksa maksumaksja toetusel päästetakse Küprosele pargitud teadmata omanike raha, annaksid opositsioonile alust kantsler Angela Merkeli põhjalikult sõidelda. ●

Moskval paketi käsi sees?

Küprose abipaketi paikapaneke venis siiani eelmise, kommunistlike vaadetega presidendi Demetris Christofias ja valitsuse vastuseisu tõttu. Ta polnud põhimõtteliselt valmis tunnustama, et riik peaks oma finantsprobleemidele mingite reformidega vastama.

Kuna Euroopa ja IMF-i abiraha vastuvõtmine oleks tähendanud ka tingimuste aktsepteerimist, pöördus eelmine president hoopis Venemaa poole, kust saadi 2,5 miljardi eurone suhteliselt vabalt kasutatav abilaen. Seda on nüüd kokku-

leppel Moskva pikendatud 2016. aastani.

Küprosele abipaketi kokku panemine sai uue hoo eelmisel nädalal, kui ametisse sai uus Euroopa-meelne riigipea Nicos Anastasiades.

Kuna Venemaa on Küprost justkui otse aidanud, häirib see veelgi rohkem kavatsust suruda Küprose pankades hoitavatele välisvahenditele peale mingeidki koormisi. Täiesti uue olukorraga peavad EL ja IMF Küprost abistades peale oma huvide eest seismise vaatama ühe silmaga ka ettearvamatu Moskva poole.

Kulinaarne coup d'état: prantslastest on saanud kiirtoidurahvas

Kiirtoit on Prantsusmaal seljatanud vaat et pühaks peetud toitumistava: söömise restoranides ja muudes kohtades, kus kliente teenindatakse laua ääres. Samuti on oluliselt vähenenud aeg, mis kulutatakse väljas söömisele.

Konsultatsioonifirma Gira Conseil värskest uuringust selgus, et eelmisel aastal küündis kiirtoidu turuosa toitlustussektoris juba 54%-ni, kuigi kõigest aasta varem oli see 40%. Gira Conseil hinnangul mängis kiirtoidu kulinaarses coup d'état's tähtsat rolli just see, et kiirtoiduturule on tulnud palju uusi tooteid. Kui varem sai süüa peamiselt vaid hamburgereid ja võileivalaadseid tooteid, siis nüüdseks on lisandunud ridamisi kohti, kus pakutakse salateid ja Aasiast või mujalt maailmast pärit söögipoolist.

McDonald'si teine turg

„Hoolimata majanduskasvu aeglustumisest läks kiirtoiduturul 2012. aastal ikkagi hästi, müügi maht kasvas nelja protsendi võrra, ulatudes 34 miljardi euroni,“ teatas Gira Conseil. „Selline kasv on palju suurem kui mujal toitlustuses.“ Muide, keskmisest veidi suurema müügi kasv ehk 5% (miljardi euroni) saavutas McDonald's, millele Prantsusmaa on suuruselt teine turg maailmas.

Möödanikku on kadunud ajad, kui prantslaste traditsiooniline lõuna oli kolmekäiguline ja loputati alla pudeli veiniga. Gira Conseil uuringu järgi on keskmine lõunasöögi kulutatud aeg vähenenud 1975. aasta poolteiselt tunnilt poole tunnini. Ühe teise uuringu andmetel kulub keskmisel prantslasel lõunasöögi söömiseks veelgi vähem – kõigest 22 minutit.

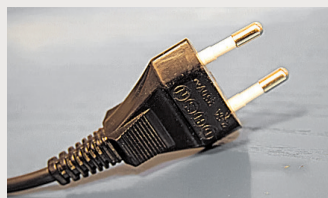
Gira Conseil tegi teatavaks ka iga-aastase nn *jambon beurre*'i indeksi ehk prantslaste armastatud singivõileiva maksumuse. See kerkis aastaga 1,13%, ulatudes mullu 2,68 euroni. Pariisis oli singivõileiva keskmine hind 3,26 eurot, samas kui supermarketitest üle riigi sai seda kehakinnitust keskmiselt 1,94 euroga.

● **Kaivo Kopli**

MARGINAALIL SEITSMEKORDNE VAHE

Jaauar oli kõige soodsam üldteenuse marginaal võrgu-ettevõtjatel Maardu Elekter ning Anne Soojus: 0,24 senti (sh käibemaks). Kõige kallim marginaal oli OÜ-l Kuvart: 1,56 sen-

ti (sh käibemaks), teatas hinnavõrdlusportaal Energiatarg.ee. Suuremate üldteenuse pakkujate marginaalid olid kallimate hulgas: Eesti Energial 0,72 ja Imatra Elektril 0,63 senti. **Delfi**

TULUMAKSUTAGASTUS

65,5 miljonit eurot tulumaksu on tagastanud maksu- ja tolliamet. Eilsega oli tulu deklareerinud 74% oodatavatest maksumaksjatest ehk 474 304 inimest. **Delfi**

KAUBAMAJA DIVIDENDID

Tallinna Kaubamaja nõukogu teeb aktsionäride üldkoosolekul ettepaneku maksta dividende 14,255 miljonit eurot ehk 35 senti aktsia kohta. Ka mullu maksti välja sama palju dividende. **ERR**

TUUMAJAAM

Kasahstani riiklik aatomenergiafirma Kazatomprom teatas, et esimene oma tuumajam ehitatakse Aktausse, kus 1999. aastani töötas Nõukogude aegne tuumaelektrijaam. **Delfi**

Pertelsoni pere einestas Eesti Talleksi kulul

Indrek Pertelson ja advokaat Aivar Pihlak eile Harju maakohus

Fotod: Vallo Kruuser

Arigatos kinnitati Indrek Pertelsoni restoraniarveid suurema kontrollita, selgus eile kohtusaalis.

Kadri Paas
majandus@ep.ee

AS-ile Eesti Talleks ehk Andres Sarrile ja Peeter Värnikule kuulunud Arigato spordiklubis toimus mõne aasta eest kummalisi asju. Finantsjuhi Margus Dintšenko risküsitluse käigus selgus eile kohtusaalis, et ettevõtte juhatus kinnitas nii Indrek Pertelsoni perekonna restoraniarveid kui ka töötajate taksosõidu-, sideteenuste ja Kaupmehe hulgilao ostude tšekke põhjalikuma kontrollita. Enda kaitsja, vandeadvokaat Raul Palmaru küsimustele vastates märkis Dintšenko, et ettevõtte raamatupidamises võis mõningaid vormilisi puudusi esineda, kuid laias laastus vastasid kõik nõukogule esitatud finants- ja kasumiaruanded firma tegelikule majandusolukorrale.

Ostlemine hulgilao

Põhja ringkonnaprokuröri Maria Entsiku pärimistele vastates selgus muu hulgas, et Haabersti perespordikeskuse raamatupidamises oli sisse kantud kokku 25 000 krooni väärtuses kolmandatele isikutele esitatud arveid. Näiteks käis Pertelsoniga seotud judoklubi Condori töötajate

Margus Dintšenko

ja Egle Puhk Kaupmehe hulgilao ja ostis seal Condorile toiduaineid, pirne, mandariine. Kuluarve sisestati aga hoopis Haabersti perespordikeskuse raamatupidamises hüvitamiseks. Selle kohta ütles Dintšenko, et Kaupmehe hulgilao saab osta ainult hulgilao kliendikaardiga. See tähendab, et Puhk maksis ilmselt Condo-

rile väljastatud kliendikaardiga, kuid toit jõudis tegelikult ikkagi Arigatosse. Kas Puhk ajas midagi segamini või mitte, kuid pole teada, kas toidukraam ka tegelikult spordikeskuses toimunud üritusele jõudis. Seda ei püüdnud Dintšenko ka sisuliselt kontrollida.

Uurimisega leiti, et Bella Vista Grupp esitas kuu lõpus koondarved, mis sisaldasid nii Pertelsoni perekonna toitlustust kui ka perespordikeskuse väidetavate ürituste sööki-jooki.

Prokuröri küsimustele vastates tunnistas Dintšenko, et juhatus liikmena ei teinud ta Pertelsonile kordagi märkust võõra raha eest einestamise kohta. Pertelsoni perekonna toitlustamine läks perespordikeskuse raamatupidamises kirja esinduskuluna. **•**

Sularaha välismaale

Arigato töötas äriplaani toetudes väidetavalt koos Austria spetsialistidega välja personaaltreeningu kontseptsiooni.

Kui tuli teenuse eest maksmise aeg, võtsid Arigato juhatus liikmed Indrek Pertelson ja Tavi Maastik mõlemad klubi pangarvelt välja vastavalt 206 305 ja 187 790 krooni. Seejärel tõid nad raha Arigato kontorisse, kus summad sularahas välja maksti. Pertelson saatis Austriasse spet-

sialistidega kohtuma treener Silja Silleri, kellele anti ümbrikus kaasa sularaha, mis vahepeal oli eurodeks vahetatud.

Finantsjuht Margus Dintšenko ei andnud treener Silleri-le kaasa ühtki dokumenti, millele raha vastuvõtja saanuks raha vastuvõtmise kinnituseks allkirja panna. Kohtule üle antud materjalil seas ei ole sularahatehingute kuluaruandeid, nendega oli Arigatos kehv lugu.

Kyäni kaebas müügikeelu kohtusse

Toidulisandite tootja ja otsemüügifirma Kyäni vaidlustas Tallinna halduskohtus veterinaar- ja toiduameti (VTA) ettekirjutused toidulisandi Kyäni Sunset müügikeelu kohta. Amet keelustas Kyäni Sunseti põhjendusega, et see sisaldab E-vitamiini allikana annatto taimseemnetest saadud looduslikke tokotrienooli.

Kyäni teatel on Euroopa toiduohutusamet tokotrienooli- tokoferooli ohutust kinnitanud ja Kyäni Sunset on ametlikult registreeritud mitmes Euroopa Liidu liikmesriigis. VTA aga jäi Kyäni Sunseti müügikeelu puhul endale kindlaks. „Tokotrienool ei

ole lubatud vitamiinide allikate loetelus, mis on kehtestatud nii Eesti Vabariigi määrusega nr 165 kui ka [Euroopa] Komisjoni määrusega nr 1170/2009,” ütles VTA toiduaktsiooni peaspetsialist Airika Salumets.

Kyäni Europe AB-d esindava advokaadibüroo Tark Grunte Sutkiene vandeadvokaat Elmer Muna nentis, et VTA ettekirjutused räägivad iseenesest vastu ega ole kooskõlas kehtivate määrustega.

VTA peadirektor Ago Pärtel on Muna sõnul e-kirja teel kinnitanud, et Kyäni tooted vastavad toiduseaduse nõuetele. VTA aga peab toote toidulisandite nimekirja nimetamist ning ohutuse ja nõuetekohasuse hindamist eri asjadeks. „Kuna teavitamise käigus ei hinnata toote ohutust ja nõuetekohasust, siis see nimekirja ei ole võrdsustatav toote lubamisega turule VTA poolt,” selgitas Salumets. **• Riina Kallas**

Tarbija kindlustunne ergutab jaemüüki

Kaupade jaemüük suurenes 2013. aasta jaanuaris eelmise aasta jaanuariga võrreldes püsivhindades 4%, teatas statistikaamet.

2013. aasta jaanuaris oli jaekaubandusettevõtete kaupade jaemüük 337,6 miljonit eurot, seega jäi jaanuaris kauplus-

tesse 262 eurot elaniku kohta. Majandusministeeriumile tuli jaemüügi kasv positiivseks üllatuseks.

„Sel ajal [jaanuaris] oli tugevalt päevakorras elektrienergia hinnatõus ning oleks võinud eeldada, et tarbijad säästavad rohkem järgmise kuu elektri-

arveteks, kuid tundub, et see hirm tarbijaid oluliselt ei mõjutanud,” kommenteeris ministeeriumi peaspetsialist Karel Lember. „Ilmselt on siin oma osa ka kuuendat kvartalit järjest kasvanud reaalpalgas, mis on tarbijate ostuvõimele positiivselt mõjunud.” **• EPL**

Teatrikuu piletidraama Eesti Draamateatris!

4.–8. märtsini piletid paljudele märtsi-, aprilli- ja maikuu etendustele vaid

11 eurot!

Sooduspileteid on piiratud koguses, soodustus ei kehti suvelavastustele.

ANSERV Püügil PRICE PILETIDOLLA

VÄLJARÄNDEST

6214 inimest rändas Eestist välja 2011. aastal. Neist 3 597 kolis Soome, 779 Inglismaale, 282 Saksamaale, 245 Venemaale ja 55 Ukrainasse. Saksamaale, Suurbritanniasse ja Venemaale kolinute seas olid ülekaalus naised, Soome ja Ukrainasse kolinute seas mehed. STATISTIKAAMET

MARKSISMIST JA INGLITEST

Kui küsida kelleltki, kes on pühendunud marksistlikele analüüsimeetoditele, mitu ingliti on nõela otsas, vastatakse sulle, et oluline pole mitte inglite arv, vaid isik, kes kontrollib nõelte tootmist.

AMEERIKA KIRJANIK JOAN DIDION

LOOMISEST

Selleks et olla täielikult pühendunud loomisele, tuleb surra elule.

SAKSA KIRJANIK THOMAS MANN

KAS EESTIST hakkab saama vaba, kuid rahvata riik? Nii hull asi ei ole, ütlevad teadlased

Riik vaba, rahvas läinud?

Tiit Tammaru

Tartu ülikooli rahvastiku- ja linnageograafia professor

Raul Eamets

Tartu ülikooli makroökoonomika professor

Allan Puur

Eesti demograafia instituudi juhtivteadur

On vist vähe teemasid, mis eestlastele sedavõrd korda lähevad kui praegune ulatuslik Eestist lahkumine. Statistikaameti andmed näitavad, et ainuüksi 2012. aastal lahkus Eestist rohkem kui Paide linna jagu inimesi – 10 871 meest ja naist.

Emotsioonid on laes ja arvamusel kohati äärmuslikud nii lahkujate („Eesti on hädaorg, kus riik on võõrandunud rahvast ja siin pole võimalik normaalselt elada!”) kui ka jääjate („Minge jah, saabki õhu virisejatest puhtaks!”) puhul. Kas tõesti on nii, et Eestist hakkab saama vaba, kuid rahvata riik, mille tolmu pühib igal aastal jäädavalt jalgadelt ühe maakonnakeskuse jagu inimesi? Kas Eesti riigist saab tõesti eestlastevaba maa, mis parimal juhul areneb kolmandatest riikidest pärit sisseläinud inimeste toel?

Need küsimused teevad murelikuks ja üks võimalus suundumustes selgust saada

on vaadata, kuidas on eestlaste ränne ajas ja ruumis muutunud – võrrelda varasemaid suuremaid Eestist väljarändelaineid ja teisi riike. Otsime selle artikli autoritena neile küsimustele vastuseid just laiemas võrdlusperspektiivis, arvamata seejuures, et meie käes on tulevikku näitav kristallkuul.

Varasemad rändelained

Kui jätta kõrvale massiküditamised, mis moodustavad omaette kurva peatüki Eesti rahvastikuloos, siis on Eestist väljaränne toimunud kolme suure lainena. Neist esimene algas 19. sajandi keskpaigast ja kestis kuni iseseisva Eesti riigi loomiseni.

Mis oli esimese väljarändelaine taga? 19. sajandi keskpaigast alates oli eestlaste eluiga hakanud pikema. Elatustase oli tõusnud, hügieen ja arstiabi paranenud, väikelaste suremus vähenes ja inimesed elasid kauem. Rahvastikuteadlased nimetavad Eestist toona alanud protsessi – keskmise eluea tõusu ja sündimuse langust – demograafiliseks üleminekuks,

mis iseloomustab ka paljusid teisi maailma riike. Ülemineku teine pool – sündimuse vähenemine – algab aga üldjuhul veidi hiljem kui keskmise eluea pikenedamine. 19. sajandi Eestis tähendas see, kui inimeste keskmine eluiga tõusis, lapsi sündis endiselt palju, kuid väikelaste suremus oli vähenenud, et maal tekkis ülerahvastus. Enamik eestlasi elas tollal maal, kuid maad ei jagunud enam kõigile.

Tõsi, samal ajal oli linnades alanud tööstuse areng, mis tekitas palju uusi töökohti, kuid need täideti suurelt jaolt Venemaalt sisserändajatega. Piiratud võimalus linnas tööd saada ja ülerahvastatus maal vallandaski esimese suure eestlaste väljarände, mille käigus lahkus Eestist ligikaudu 200 000 inimest, peamiselt Venemaale. Tekkis Venemaa eestlaste kogukond, mida me täna nimetame ka idadiaspõraks. Need 200 000 inimest moodustasid 20% eestlastest ehk Eestist lahkus iga viies eestlane. Minda Pihkva kanti, Krimmi, Peterburi, Abhaasias-

19. sajandil tekkis ülerahvastus. Tööd ja maad nappis. Eestist lahkus iga viies inimene.

Praegu lahkub Eestist erinevas eas inimesi, kuid valdav osa lahkujaid on 20–39-aastased.

se, ka Siberisse tekkisid eesti külad. Tänapäevaks on idaeestlaste arv vähenenud 20 000 inimeseni, kusjuures ligikaudu poole sellest vähenemisest on andnud tagasirände Eestisse, teise poole punaterror ja kohalikku ühiskonda sulandumine.

Suur põgenemine

Teine suur väljarändelaine oli põhjuste ja geograafia mõttes hoopis teistlaadne. 1944. aasta sügisel – nn suure põgenemise ajal – lahkus Eestist teistkordse Nõukogude võimu taaskeskkonnast eel ligikaudu 80 000 inimest. Lahkujate seas oli palju tolleaegse eliidi esindajaid, peamise osa väljarändajate koguarvust moodustasid aga noored ja rannikualadel elanud inimesed.

Suuremad eestlaste kogukonnad tekkisid põgenikest Rootsis, Ameerika Ühendriikides, Kanadas ja Austraalias. Täna tunneme seda osa väljaspool kodumaad elavatest eestlastest läänediasporaana. Nende tagasirände Eestisse pole olnud kuigi ulatuslik ja selle põhjused on mõistetavad.

Külma sõja aegses maailmas olnud raudne eesriie välistas tagasirände, Eesti iseseisvuse taastamise ajaks olid aga kunagised väljarändajad eakad ja nende võõrsil sündinud lapsed oma juured sügavalt uue kodumaa mulda ajanud. Samal ajal on võimatu alahinnata läänediaspora rolli nii Eesti riigi taastamisel kui ka Eesti riigi taasiseseisvumisele järgnenud arengus. Vaid üks näide sellest on asjaolu, et riigi mitmeid tähtsaid ametiposte on täitnud Eestisse naasnud eestlased. Samasugune olukord on Lätis ja Leedus. Tõsi, me ei tea, kuidas oleks Eesti arenenud ilma võõrsil elavate eestlaste ja Eestisse tagasirännanute toeta, kuid võib kahelda, kas Eesti areng oleks olnud nendeta nii kiire ja edukas, kui see on olnud.

Kolin Tallinnasse või välismaale?

Väljarände kolmas suurem laine langeb iseseisvuse taastamisele järgnenud aega. Ühtekokku on natuke enam kui kahe aastakümnega Eestist lahkunud ligikaudu 200 000 inimest ehk umbes sama palju kui esimese 19. sajandi väljarände käigus. Ühe väikese riigi kohta on see väga suur rahvastikukadu.

Viimaste aastate statistika järgi on väljarände peamine sihtriik Soome: kui enne Eesti iseseisvuse taastamist eestlasi rahvastikurühmana Soomes praktiliselt ei elanud, siis tänapäevaks on Soome saanud suurima eestlaste kogukonnaga riigiks. Eestist pärit inimesi (Soome rahvastikuregistris puudub eestlaste eristamiseks vajalik rahvastunus) elab Soomes ühtekokku 30 000. Tekib küsimus: kuhu on rännanud siis need ülejäänud 170 000 inimest? Valdav osa Eestist väljarändajaid on lahkunud Venemaale, sisuliselt on tegemist Nõukogude ajal saabunud (sh sõjaväelased ja nende pereliikmed) tagasirändega oma kodumaale. Tasub märkida, et ka 2000. aastatel on muudest rahvustest elanike väljaränne olnud üle kolme korra intensiivsem kui eestlastel.

Ka Eesti vene noored on väljarändest rohkem huvitatud kui noored eestlased. Kolmandik tänava vene gümnaasiumi lõpetavaid noori soovib õpinguid jätkata väljaspool Eestit (eesti õppekeelele gümnaasiumides iga kümnes), kusjuures paljude vene noorte vastustest kumab punase niidina läbi Eesti elus kibestumine. Lõimumise kulg pole olnud nii kiire kui soovitud, paljud vene noored näevad, et nende vanematel on Eesti tööturul ees „klaaslagi”, ja kõik see viib mõtte lahkumisele. Tuleb samuti arvestada, et kui eestlaste jaoks on kodumaa tähendanud alati Eestit, siis mujalt saabunud lastel piirdub see seos enamasti ühe-kahe põlvkonnaga. Eesti noored räägivad kibestumisest palju vähem, nemad püüdleval isikliku edu ja eneseteostuse poole ja näevad selleks võimalusi eelkõige Eestis.

Seega, kui Eesti iseseisvuse taastamise järel on Eestist lahkunud ligikaudu 200 000 inimest, siis rahvuselt eestlaste rändesaldo on alates 1990. aastate algusest negatiivne hinnanguliselt 30 000 inimese võrra. Tõsi, ka see on väga suur arv, hõlmates ligikaudu Pärnu linna jagu inimesi. Eestlaste väljaränne suurenes pärast Euroopa Liiduga ühinemist 2004. aastal ja uuesti alates majanduskriisi algusest, mis on võtnud töökohti just lihtsamate tööde tegijalt ja maainimestelt. Kui inimene peab juba tööd otsima

Aastatel 2000-2011 Eestist väljarännanute vanus

0-4	530
5-9	835
10-14	769
15-19	849
20-24	3838
25-29	6666
30-34	5762
35-39	3547
40-44	2490
45-49	1897
50-54	1583
55-59	959
60-64	398
65-69	104
70-74	98
75-79	43
80-84	42
85+	34
Kokku	30444

Kõige vähem rändavad välja kõrgharitud

	Põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
2000	195	353	66
2001	220	413	77
2002	266	497	91
2003	415	815	169
2004	503	965	121
2005	996	1625	162
2006	1257	1890	200
2007	1000	1498	123
2008	1069	1415	114

HILLAR METSA METSIK MAAILM

LECH WAŁĘSAST JA HOMOSEKSUAALSUSEST

Poola poliitik, kunagine Solidaarsuse liider, Nobeli rahupreemia ja Eesti Maarjamaa Risti teenetemärgi saanud Lech Wałęsa tuli välja avaldusega, et homoseksuaalsed parlamendiliikmed peaksid istuma viimases reas või koguni seina taga, sest „nad esindavad väikest vähemust”. Veebisait Polityka Online peab Wałęsa sõnu lubamatuteks ja Wałęsa on „nende sõnade läbi kaotanud igasuguse usaldusvärsuse mitte üksnes poliitikuna, vaid ka inimesena”. POLITYKA ONLINE

KULTUURITARBIJUMISEST

4%

suurenes Eestis aastatel 2000–2010 raamatukogukülastuste arv. Muuseumiskäikude arv kasvas 40% ja kinokülastuste arv 98%. STATISTIKAAMET

VIHAST

Armastus toob viha ja suur armastus toob tulise viha.

ANTON HANSEN TAMMSAARE

INIMESED tunnevad end hüljatuna

Kloun tasub kuulata

Ian Buruma

Bard College'i (USA) professor

Kui liiga palju itaallased valisid eelmise kuu lõpus kasallakäinud ja end hüljanud ärihai või koomiku vahel, tabas Euroopa aktsiaturge langus. Kui üldsus ei usalda poliitikute klassi, siis võib Itaalia muutuda valitsematuks.

Ent asi pole üksnes itaallastes. Viha poliitikute kliki vastu on muutunud ülemaailmeks nähtuseks. Hiina blogipidajatel, Ameerika teepartei aktivistidel, Briti eurofoobidel, Egiptuse islamistidel, Hollandi populistidel, Kreeka ultraparempoolsetel ja Tai punasärklastel on kõigil üks ühine omandus: viha status quo ja põlgus oma maa eliidi vastu. Me elame populismiajastul. Tavapoliitikute ja traditsioonilise meedia autoriteet libiseb kiirelt käest.

Populism võib osutada vajalikuks korrektiiviks, kui erakondi tabab skleroos, massimeedia muutub liiga enesega rahulolevaks (või liiga võimulähedaseks) ja bürokraadid ei vasta rahva vajadustele. Globaliseerunud maailmas, mida juhivad pankurid ja tehnokraadid, tunnevad paljud inimesed, et neil pole avalikes asjades sõnaõigust. Nad tunnevad end hüljatuna.

Poliitikuid, kes on üha jõuetumad, et tulla toime tõsiste kriisidega, kahtlustatakse üksnes enda huvide pärast muresemises, ja sageli põhjusega. Ainus, mida me teha saame, on kaabakad maha hääletada, andes mõnikord hääle kandidaatidele, keda me normaalsemal ajal tõsiselt ei võtaks.

Kuid populismi häda on see, et ta jääb harva lebeaks. 1930. aastatel viis see vägivaldsete liikumisteni, mida juhtisid ohtlikud sõjaväevormis mehed. Tänapäeva populistid on teistsugused. Üldiselt ei õigusta nad vägivalda. Siiski paistavad teiste seast silma kahte liiki populistid: üliirikas ärimagnaat

ja kloun. Anglosaksi meediamaailmas on Rubert Murdoch, kaugelt liiga paljude ajalehtede, telejaamade ja filmistuudio omanik, tüüpiline populistlik magnaat. Kuid tema pole kunagi teinud katset riiki juhtida. Itaalia endine peaminister Silvio Berlusconi ja endine Tai peaminister Thaksin Sinavatra aga püüdsid seda – ja püüavad praegugi.

Kloun ega magnaat sobi kumbki kuigi hästi demokraatlikuks juhiks. Küsimus on vaid selles, kumb neist on hullem. Mõni aasta tagasi oli punasina ja erkrohelise parukaga kloun Brozo Mehhiko telekanalite kõige menukam poliitikakommentaator. 1980. aastal tõmbus Prantsuse kloun Clouche presidendivalimiste kampaaniast välja, kui üks ajaleht avaldas, et teda toetaks 16% valijaid. Clouche hakkas kartma, et võib tulemust liiga palju mõjutada. Nüüd on Itaalias Beppe Grillo, kelle edu hiljutistel valimistel teeb temast esimese elukutselise koomiku, kes hakkab Euroopas suuremat parteid juhtima.

Kuid vaid vähesed klounid püüavad oma maad juhtima hakata. Hollandi poliitiline sõumees Pim Fortuyn ütles enne surma, et teda hirmutab võimalus saada peaministriks. Klounid peamiselt provotseerivad ja see võib olla tervislik. Nemad ei lase poliitilistel kalkulatsioonidel oma vaateid mõjutada.

Fantaasiate ärakasutamine

Poliitilistel ärihaidel seevastu on teistsugused ambitsioonid. Nemad ei ründa eliiti, et neid raputada, vaid et nende võim endale võtta. Lubades oma kogutud rikkusi laiali jaotada, kasutavad nad ära nende fantaasiad, kellel on vähe ja kes tahaksid rohkemat.

Kuid ärihaid pole sündinud demokraadid. Nende põhihüvi on seotud enda äriga. Ja nad ei kõhkle nõrgestamast sõltumatut ajakirjandust ja kohtuvõimu, kui ärihüvid on ohus.

Kumbki neist populismile reageeringutest ei edenda tõenäoliselt demokraatiat. Vastupidiselt, nad teevad asjad hullemaks. Vaja on, et peavoolu poliitikud mõistaksid, mis rahva viha kütab, ja reageeriks sellele. Alustuseks võib olla õige samm panna tähele, mida klounid ütlevad. © Project Syndicate, 2013

kaugemalt kui oma koduvald, -linnast või -maakonnast, on Tallinna kolimise tõsiseltvõetavaks alternatiiviks suunduda hoopis Soome või mõnda teise välisriiki.

Tahavad koju tagasi

Kuid on ka neid, kes Eestisse tagasi tulevad. Registreeritud rände andmete kohaselt lahkus Eestist aastail 2000–2012 58 000 inimest, samal ajal saabus Eestisse 29 000 inimest. Ja peamiselt olid need saabujad tagasi tulijad.

Viimasel viiel aastal on tagasirändajad olnud oluliselt rohkem, kui oli väljarändajaid aastatel 2000–2005. Tõsi, see on registreeritud ränne, mis ei näita kõiki tegelikke elukohavahetusi. (Saame selles artiklis tugineda rahvastikuregistri ja statistikaameti andmetele, kus ei kajastu kõik võõrsile kolinute andmed – tänu heale infovahetusele Soome ja Eesti vahel on Soome kolinute info siiski Eestil olemas.)

Võtame seetõttu kõrvale ka ühe teise andmestiku. Euroopa sotsiaaluuringu 2008. aasta andmetest ilmneb, et üheski teises Euroopa riigis ei ole välismaise töökogemusega inimeste suhtarv nii suur kui Eestis. Eestist lahkutakse küll hulgaliselt, kuid Eestisse tullakse ka tagasi ja niisugune „rändekäive” on intensiivsem kui mis tahes teises Euroopa riigis. Viimase kümne aasta kokkuvõttes on võõrsil elavate eestlaste arv märgatavalt kasvanud, kuid tänu tagasirände tasakaalustavale mõjule ei ole välismaal elavate eestlaste suhtarv võrreldes kodu-Eestis elavatega tõusnud olulisel määral üle viimase saja aasta keskmise.

se. Kodumaale toob inimesi tagasi eelkõige üks ja väga lihtne põhjus: kodu on parem kui võõrsil ja varem või hiljem jõuavad selle äratundmiseni paljud (kuid loomulikult mitte kõik) lahkujad.

Millest sõltub see, kui palju inimesed välja rändavad ja naasevad? Laias laastus võib rännet kujundavad tegurid jagada kaheks: majanduslikud ja demograafilised. Laiemaks taustaks on ühinemine Euroopa Liiduga. Praegu kombineeruvad nii majanduslikud kui ka demograafilised tegurid omavahel niimoodi, et netoväljaränne on väga ootuspärane.

See kehtib mitte ainult Eestis, vaid ka teiste Ida-Euroopa riikide kohta. Väljarändele aitab ühelt poolt kaasa Ida- ja Lääne-Euroopa riikide elatusaseme endiselt suur vahe, samuti majanduskriisi tugevam mõju lähteriikides. Neil majanduslikel teguritel poleks aga suurt mõju, kui praegu poleks peamises rändeesas (nii Eestis kui ka kogu Ida-Euroopas) suured rahvastikupõlvkonnad, kes sündisid 1980. aastatel. Kuigi Eestist lahkub väga erinevas eas inimesi, on valdav osa väljarändajaid 20–39-aastased. Järgmise viie kuni kümne aasta jooksul olukord muutub ja alates praeguse kümnendi teisest poolest jõuavad peamises rändevanusesse juba 1990. aastate väike-

sed sündipõlvkonnad. Teiste sõnadega võib öelda, et praegu on Ida-Euroopas „rände aeg”, ulatuslik väljaränne nii majanduslikel kui ka demograafilistel põhjustel. Võib eeldada, et rahvastikupõlvkondade suurusel lähtuv surve väljarändele edaspidi väheneb, ning loodetavasti väheneb ka majandusteguritest johtuv kontrast, vähendades väljarände atraktiivsust.

Hargmased inimesed

Ühtlasi võib arvata, et välismaal õppimine ja töötamine muutub iga järgmise põlvkonnaga tavapärasemaks. Kui sada aastat tagasi oli enamiku inimeste tegevusruumiks oma küla ja veel paarkümme aastat tagasi riik (Eesti puhul kindlustas selle raudne eesriie), siis nüüd on järjest raskem inimeste tegevusruumi ühe riigi piiridesse mahutada. Inimeste elu kulgeb üha enam kas üheaegselt (nt elukoht ühes riigis, töökoht teises riigis – Eestis on selliseid inimesi 30 000) või eri eluetappidel eri riikides. Uudissõna kasutades võib sellist olukorda nimetada hargmaisuseks.

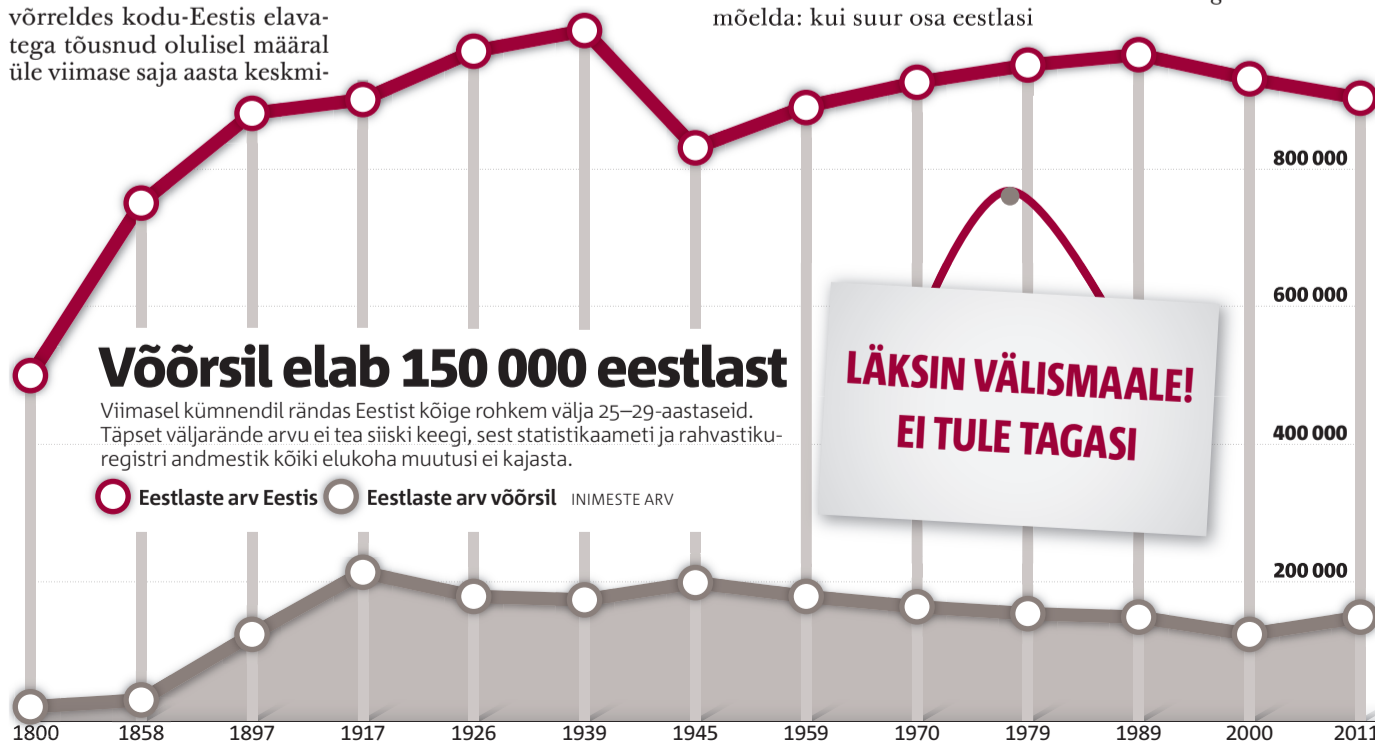
Euroopa Liidu üks olulisim aluspõhimõte on tööjõu vaba liikumine, Eesti riigi toimumise aluspõhimõte on aga eesti keele ja kultuuri säilitamine. Lõpetuseks peaksite küsima: kas need kaks aluspõhimõtet on vastandlikud? Esmapilgul ilmselt on. Kuid ühtlasi võiksime mõelda: kui suur osa eestlasi

peaks Eestis elama, selleks et Eesti areneks ja tunneks ennast kindlalt iseseisva riigina? Kas ideaaliks on see, kui kõik eestlased elavad Eestist? Võib-olla on nii, et 10–20% eestlaste võõrsil elamine – nii nagu see viimased sada aastat on olnud – ongi optimaalne, andes pidevaid impulsse Eesti arengule, tagades oskuste ja teadmiste liikumise ja paranemise, võrgustikud, kontaktid?

Kuidas oleks Eesti viimase 20 aasta jooksul arenenud, kui meil ei oleks olnud võimalik toetuda väljaspool kodumaad elavatele eestlastele? Teisalt võib viimaste aastate rändandmetest välja lugeda, et paljude lahkunute jaoks pole välismaale minek olnud mitte eelistuse või eneseteostuse küsimus, vaid pigem sinistest oludest lähtuv möödapääsmatus. Arenenud riikide rändepoliitika reguleerib tavaliselt sisserännet, mitte väljarännet. Nii on praegu Ida-Euroopast toimuv väljaränne ka oluline rändepoliitiline väljakutse, mille jaoks valmisretseptid puuduvad. ●

Teemat vaetakse lähemalt 7. ja 8. märtsil Tallinnas konverentsil „Rahvastiku rändest tingitud väljakutsed Põhja- ja Baltimaades”, mis keskendub esimest korda nii laiahaardeliselt rahvastiku rände ja arengumustrite küsimustele, et kujundada selle piirkonna rändest ühtsemat arusaama.

Konverentsi kutsus ellu Põhjamaade ministrite nõukogu, kes korraldab üritust koos Tartu ülikooli ja Rootsi kuningriigi Eesti-suursaatkonnaga.

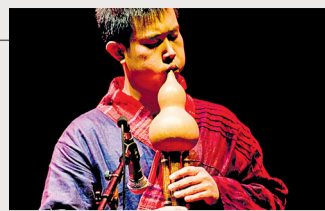
SÕPRUSE TULEB GODARD'I RETROSPEKTIIV

7.–17. märtsini on kino Sõprus retrospektiivifookuses Jean-Luc Godard. Alates debüütfilmist „Bout de souffle” on Godard loonud teoseid, mille kinematograafiline, filmi esteetiline, filo-

soofiline ja poliitiline radikaalsus on teinud temast 20. sajandi olulisima prantsuse režissööri. Retrospektiivi on valitud kaheksa Godard'i linatost 1960. aastatest. EPL

SELGUVAD FOLGI ESINEJAD

Suvel toimuva XXI Viljandi pärimusmuusika festivali esimesed kolm esinejat on selgunud. Need on Pamyua (USA), Fanfare Shukar (Rumeenia) ja Wang Li (Hiina, pildil). EPL

TALLINNAS AVATAKSE LADYFESTI NÄITUSED

Homme kell 17 avatakse Draakoni ja Hobusepea galeriis feministliku kultuuri festivali LadyFest Tallinn näitused. Draakoni galeriis on vaatluse all 2000-ndate naiskunstnike rühmitused,

nende tegevus avalikus ruumis. Hobusepeas näeb emantsipeerunud keskealise Eesti naise mõnevõrra melanhoolset, kuid reibast kuvandit ja rõhk asetub naiste unistustele ja argipäevale. EPL

Eesti Päevaleht viis filmiklassika tuhandetesse kodudesse

Eesti Päevalehe DVD-sari „Eesti filmiklassika” sai koos veebruariga lõpu. Eesti Filmi Sihtasutuse, kultuurkapitali ja rahvusringhäälingu abiga tõi meie kirjastus Hea Lugu laupäeviti koos värske lehega poodidesse ja postkastidesse kokku 45 linatost.

Andres Laasik
kultuur@epl.ee

„Eesti inimesele korralikud sarjad meeldivad,” kommenteerib filmisarja edu Ekspress Grupi kirjastuse Hea Lugu juht Tiina Kaalep. „Miinusesse pole ükski sari – nii neli filmisarjale eelnevat raamatusarja kui nüüdne filmisari – õnneks jäänud.” Kaalep kinnitab, et järgmisena plaanitakse koos Eesti Päevalehega taas välja anda filmisarja ja see koosneks Eestis tehtud lastefilmidest. Selle kavandatava sarja üksikasju, ammugi siis nimeusi on veel vara välja öelda. Lastefilmide plaadid ilmuvad käesoleva aasta teises pooles.

Ots otsaga kokkutulemisest on vast tähtsam positiivne tõuge, mille Eesti Päevaleht tänu filmisarjale sai. Plaadisarja ilmumine suurendas lehe telimist, üksikmüük kasvas aga tänu plaatidele lausa kordi. Lehe leviga tegelevad inimesed väitsid, et mõnel nädalavahetusel osteti laupäevast Eesti Päevalehte üksikmüügist neli korda rohkem, kui ilma plaadisarjata oleks ostetud.

Mõte tiksus ammu

„See mõte tiksus mitmes peas paralleelselt ja on tegelikult päris vana,” ütleb kirjastuses plaadisarja algusest lõpuni vedanud toimetaja Vallo Kalvik filmiklassika sarja tekkeloo kohta. „Kui ilmus raamatusari „Eesti lugu”, tegin nimekirja, kus peaaegu iga raamatu kõrval sattus samateemaline film või teleseriaal. See oli omamoodi algus.” Üheks sarja tähtsaks

tõukeandjaks oli Eesti Film 100 vedur Jaak Lõhmus, kes nägi võimalust vastastikuselt kasulikuks ettevõtmiseks. Eesti Päevaleht aitas sarjaga esile tõsta saja-aastaseks saanud filmikunsti ja see omakorda tõstis Eesti Päevalehe mainet.

Enamasti jäid plaatide müügiarvud 5000–8000 piirde. Silma torkab, et vaatatajate eelistus on veidi kaldu komöödiate poole. Näiteks müüdi Sulev Nõmmiku filmi „Siin me oleme”, mis ilmus sarjas tema teostest esimesena, ühtekokku 10 027 tükki. Samas oli ka filme, mis polnud sisult sugugi komöödiad, kuid mida osteti rohkem. Näi-

hitid: üle 6000 plaadi müüdi „Noort pensionäri” ja „Keska rõõme”.

Mõni film müüdi lõpuni läbi

Filmi „Detsembrikuumus” produtsent Artur Talvik linatoste müügitulemuse üle ei kurda. „Film oli müügis kohe pärast kinolevi, ehk siis alles neli aastat tagasi,” kommenteeris Talvik enam kui kuuetuhandelist müüginumbrit. „Seda arvestades on praegune tulemus väga hea. Olen küll kuulnud etteheiteid, miks on plaadid müügis ainult ühe nädala. Vahel kujunes nii, et mingeid plaate lihtsalt polnud saada. Tegelikult ma olen sellest sarjast lihtsalt vaimustatud. Tegemist on suurepärase kollektiiviga, olen uhke, et see mul kodus on.”

Sarja lõppakordina leiavad ka plaadid, mis müügist järele jäid, endale uue omaniku. Need on otsustatud annetada Eesti koolidele, et väärt filmid teeks seal harivat tööd. Partneriteks on haridusministeerium ja Eesti õpilasesinduste liit, kes korraldavad plaatide koolidesse toimetamise.

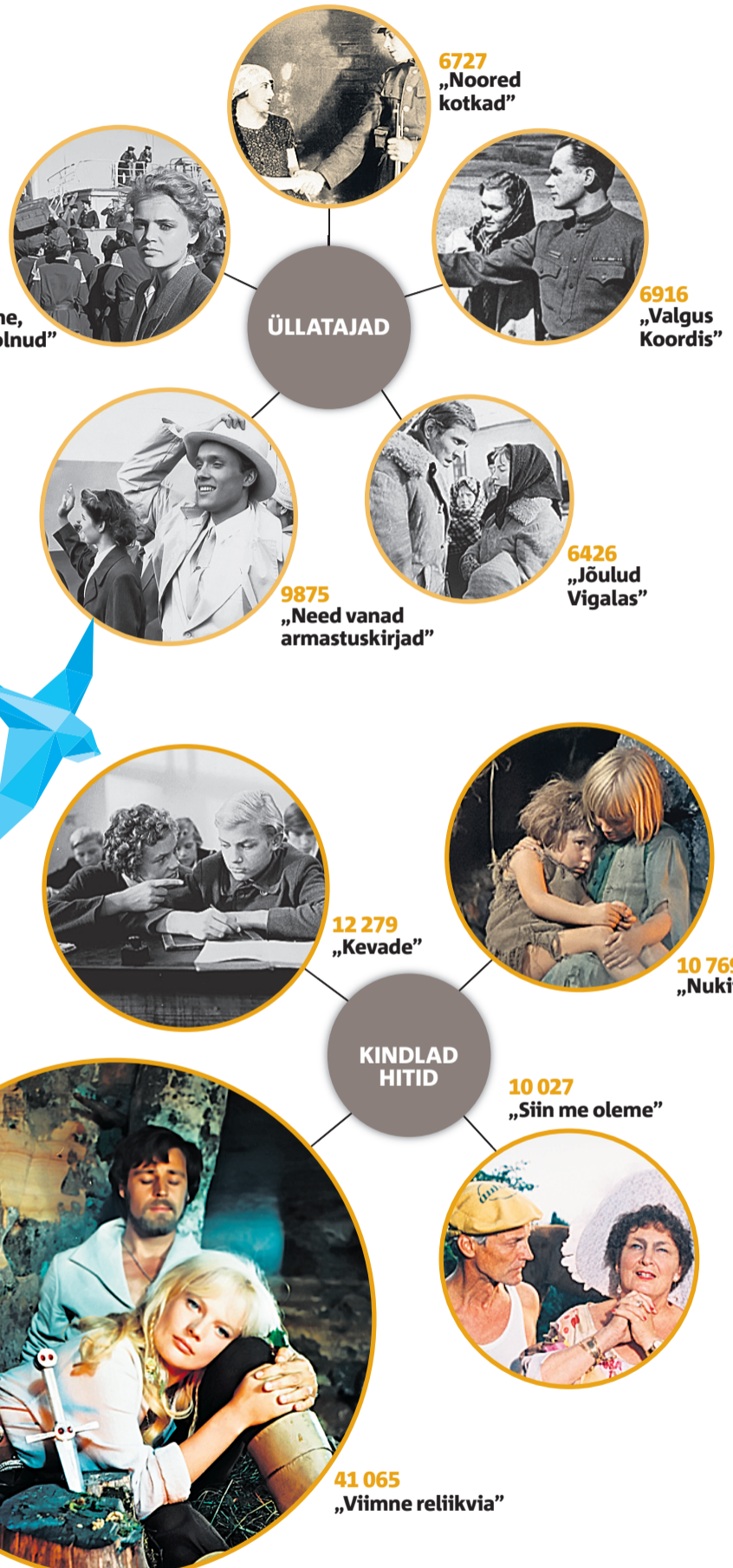
Möödunud nädalal toimus Konstantin Pätsi vabaõhukoolis müügist üle jäänud plaadikomplektide komplekteerimine. Kahjuks pole terveid komplekte enam võimalik kokku panna, sest mõne filmi puhul mingeid jääke ei jäänud. Filmid, mis esimestena otsa said, olid mõlemad Kaljo Kiisa tehtud – „Vallatud kurvid” ja „Nipernaadi”. „Vallatud kurvid” on ka sarja ainuke film, mille tiraaži veidi suurendati. ●

Sarja lõppakordina annetame plaadid, mis müügist järele jäid, koolidele.

Järgmisena on plaanis välja anda filmisari Eestis tehtud lastefilmidest.

teks müüdi üle 8000 Laiuse „Ukuaru” ja Kaljo Kiisa „Nipernaadi”.

Sarja esimeses otsas olid plaatide müüginumbriid on veidi suuremad kui viimaste filmide omad. „Sama toimus meil ka raamatusarjadega, ka seal oli täheldatav väike langus,” ütles Kalvik. „Inimesed ostavad vähem, kui sarja uuduse võlu on kadunud.” Siiski on ka sarja lõpuotsas omad

10-aastane filmisõber: leidsin ülihäid filme

Christofer Kivipalu
filmisõber

Sari on põnev ja väga huvitav. Hea mõte teilt. Filmide tase on kümneaastasele hea, välja arvatud „Hukkunud Alpinisti hotell” või „Ideaalmaastik”. Võib-olla on need liialt rasked kümneaastase mõistuse jaoks.

Lastefilme oli kahjuks ainult kaks ja mõlemat olen varemgi näinud. Minu arvates peaks

enam tegema ajaloolisi filme. Võib-olla mind see lihtsalt huvitab. Ülihäid ja minu jaoks täiesti uued filmid olid „Jõulud Vigalas”, „Naerata ometi”, „Kõrboja pere-mees”, „Ukuaru”, „Mäeküla piimamees”, „Need vanad armastuskirjad” ja „Nimed marmortahvlil”.

„Siin me oleme”, „Sügis”, „Viimne reliikvia” ja „Noor pensionär” on kuld! Naeran ja vaatan ja jälle vaatan ja naeran. Vanad väga head näitlejad! Olen õnnelik selli-

se kogumiku üle. Ostan uue riituli ja panen nad aukohale. Pärandan oma lastele. Ja vaatan kasvades ikka veel ja veel.

Loodan, et leiate uusi filme ja sari jätkub. Tegelikult olen ma igatsepidi suur filmifänn. Äkki saab minust ka kunagi filmikirjanik. (Christofer oli noorim klient, kellega kirjastus Hea Lugu kokku puutus. Ta ostis endale enamiku sarja plaate.)

ERSO ANNAB KONTSERTE JONAS ALBERIGA

Eile hommikul alustas Eesti riikliku sümfooniaorkestriga proove Saksa dirigent Jonas Alber, kes toob sel nädalal ERSO-ga publiku ette kaks erinevat kontserdikava. Kolmapäevasel kont-

serdil „Kuninganna” soleerib Mozarti fagotikontserdis Martin Kuuskmann, reedel kontserdil „8. märts” soleerib Prokofjevi II viiulikontserdis Sergei Giršenko. EPL

TMW LAIENEB TOIDULE

4.–6. aprillini toimuv Tallinn Music Week kuulutas lisaks muusikaprogrammile välja ka söögikava. Programmi „TMW maitseid” on valitud 16 pealinna restorani ja kohvikut. EPL

VAHETUSED LINNATEATRIS JA DRAAMATEATRIS

Märtsis valmivad Linnateatri ja Draamateatri ühistöös Tom Stoppardi näidenditrioloogia „Utopia rannik” kaks esimest osa. „Utopia rannik. I osa. Teekond” esietendub Priit Pedajase

käe all laupäeval, 9. märtsil kell 19 Linnateatri Põrgulaval. Tallinna Linnateater ja Eesti Draamateater vahetasid selleks projektis peanäitejuhtidest lavastajaid ja segasid trupid. EPL

„Kevade” ja „Viimne reliikvia” löid müüa rekordid!

363 344
DVD-d müüdi
Eesti Päevalehe
filmiklassikat kokku

21. aprillist 2012 kuni 23. veebruarini 2013 ilmus koos laupäevase Eesti Päevalehega filmiplaat, kokku 45 teost Eesti filmiklassikast. Esimest DVD-d „Viimne reliikvia” tehti 41 065 eksemplari ja selle said kõik lehe tellijad tasuta.

Filmisarja välja andnud Ekspress Grupi kirjastusele Hea Lugu valmistas meeldiva üllatuse suur huvi Johannes Pääsukese filmi „Noored kotkad” vastu. Järelikult pole vaja ka praegu tummfilmi tegemist ja väljaandmist peljata!

Fotod: Tallinnfilm, Eesti filmiarhiiv, OÜ Eetriüksus; graafika: Maret Müür

7996
„Nimed
marmortahvilil”

**KULDESD
KESKMISED**

8082
„Vallatud kurvid”

7237
„Viini postmark”

Filmisari on ilus soov

Katrin Kissa
filmiprodutsent

Eesti Päevalehe poolt on see suurepärase ettevõtmine ja ilus soov viia Eesti filmid pea 7000 inimese riulisse.

Suur osa filme vaadatakse ära digitaalselt ja DVD väärtus ei ole mitte selle filmi vaatamise võimaluses, vaid mingi olulise autori teose omamises. Selle sarja puhul siis olulisemate Eesti filmide omamises.

Kergemat sorti etteheide on mul ehk selle sarja kujunduse-

le ja filmide valikule. Kujunduse põhjal võiks arvata, et tegemist on Eesti filmide *easy listening*-iga, mis nii mõnegi filmi puhul on ülekohtune.

Valiku mõttes on kokku sattunud justkui kohustuslik kinoklassika „Ideaalmaastik”, „Kõrboja peremees”, „Hukku- nend Alpinisti hotell” ning filmi- kunsti seisukohalt üsna ebaõnnestunud „Sügis”, „Need vanad armastuskirjad” jne.

Nii et minu poolt on kahe- tised tunded – tänu ja leigus käsikäes.

Vanade filmide digiteerimisel oli raskusi palju

Tanel Viksi

MTÜ Digikeskus
tehnoloogiajuht

Kõige rohkem oli digiteerimisel tegemist „Vallatud kurvidega”, kuna filmil oli palju füüsilisi defekte. Lisaks muutuvad paljud tehnilised probleemid nähtavaks alles filmi digimise järel – näiteks kokku liimitud plaanide liimijalg jääb laiekraanfilmilt näha, kuna digisime kõik nõ servast-serva. See kõik tuleb käsitsi korrigeerida. Vanasti lõigati kinos või teles üsna suur osa kaadrist ära, seetõttu me ka senini ei näinud neid jälgi. Enamik filme sai õnneks siiski digiteeritud 35 mm vahenegatiivilt. Palju oli ka filmi tera ühtlustamist, mõnest alavalgustatud plaanist tuli sisuliselt filmi tera välja filtreerida, sest muidu ei oleks mitte midagi näha olnud - nt „Libahundi” puhul.

Pahatihti tuli ette, et mõne positiivfilmil oli iga rull erinevat tooni: üks rohekas, teine sinakas jne. Positiivilt digiteeritud materjal oligi tehniliselt kõige problemaatilisem – positiivfilm on võrreldes negatiiviga väiksema dünaamilise ulatuse ning pahatihti ka kõikumava tehnilise kvaliteediga.

Üsna mitme digiteeritud positiivfilmil puhul võib rääkida heal juhul 720 p optilisest resolutsioonist, sest omaaegsete mängufilmide kopeerimise ja ilmutamise kvaliteet ei olnud tasemel ning ka filmikaameras kasutatud optika oli üsna kõikuva kvaliteediga. Palju olenes ka filmist, mida kaameraras kasutati, selle kvaliteedist ja ilmutamisest ning ka omaaegne valguse ja värvi korrigeerimine ei olnud nii täpne kui see praegu on. Vanasti korrigeeriti teret plaani, kas sinisemaks-külmemaks või mängiti kontrastiga, praegu saame lisaks sellele ka pildist detaile selekteerida ja töödelda ainult neid. Nii tegime näiteks „Tuulte pesas”, kus Jüri Piiri silmade värvi hoidsime ümbritsevast peaaegu mustvalgest, soojast monokromaatsusest taustast lahus.

Väikest viisi probleemiks on ka see, et tänapäeva inimesel on suurelt ekraanilt nähtavale pildile üsna suured ootused. Kui neid vanu filme tuleks digikinos näitamiseks ette valmistada, tuleks iga film sisuliselt uuesti arvutis restaureerida, et see vastaks standarditele.

Tabamatu arhitektuuri tabaja Veronika Valk

Intervjuu

Tanel Veenre
toimetaja

Noore arhitekti preemia (NAP) pälvinud Veronika Valku tabada on nagu püüda lumehelbeid: loo tegemise ajal on ta Brüsselis, siis korraks Tallinnas, siis kolab taas mööda ilma ja alates aprillist lõput kuni jaanipäevani teeb loodetavasti hoopis Melbourne'is doktoritööd.

●● Milliseid tundeid tekitab sinu tunnustus?

Tunnustusel ja tunnustusel on vahe. NAP-i puhul on rõhk ehk sellele, et kui tavaliselt arvatakse, et arhitekti parim loomepeeriid algab 40-selt, siis mida

need nooremad arhitektid senikaua peaksid tegema? Ootama 40 aasta juubelit? Noore arhitekti seisund on natuke sarnane arhitektide üldise seisundiga kriisiajal: toimub ekspansioon arhitektuuriga piirnevatele aladele. NAP ütleb mulle, et olen piiride kompamisest edukas olnud. Aga ka seda, et tuleb edasi liikuda.

●● Kas oled nõus valgustama, mis sul praegu käsil on? Mis erutab, köidab meelt?

Doktoritöö RMIT ülikooli arhitektuuri- ja disainikoolis Austraalias Melbourne'is ja Eesti kunstiakadeemia arhitektuuriteaduskonna külalislektorite sari. Mõlemad on teatud mõttes maratoni moodi pikemaajalised tegemised. Väiksematest, aga selle võrra intensiivsematest on esil olnud sünteetilise bioloogia, geoinženeeria (või ilmainženeeria) jt teaduse ja inseneeria harude seosed tähtsate ehitus- ja materjalitehnoloogiate, arhitektuuri ja urbanistikaga.

●● Kuhu me arhitektuur (ja keskkonaloome üldisemalt) tüürib?

Võibolla autotroofse elukeskkonna või hoone mudel...? (Autotroofne on selline organism, kes valgusenergia abil valmistab ise orgaanilistest ühenditest orgaanilisi toitaineid, näiteks taimed.) Laiemalt tähendab see küsimust, kuidas me suudaks inimese elamist korraldada nii, et ta ei vajaks väljastpoolt (nt peale päikse) ressursse ja et ta ei toodaks oma tegevusega liigselt jääkprodukte. ●

●● Veronika Valgu (sünd 1976)

silmapaistvamate tööde hulka kuuluvad Lasva veetorni ümberehitus näituseruumiks, Eduard Tubina monument Tartus ja Arkaadia aed Viljandis. Noore arhitekti preemia žürii tõstis Valgu puhul esile tema mitmekülgset, nimetades teda tänapäeva arhitektuuri renessanssiinimeseks.

CIRQUE DU SOLEIL

Salapärase ja lummas tippasemel akrobaatiline vaatamäng kogu perele

ALEGRIA

DIRECTED BY FRANCO DRAGONE

Saku Suurhallis

3.-7. APRILLIL

LISAETENDUS NÜÜD MÜÜGIL

Osta pilet juba täna Ticketprost

www.fbi.ee / www.cirquedusoleil.com

AMETLIKUD SPONSORID

MEEDIAPARTNERID

KORRALDAB

Noortekeskused aitavad noortel teha tutvust tulevase tööeluga

Viimastel aastatel on noortekeskused hakanud teadlikult noori tööeluks ette valmistama.

Kaire Talviste
kaire.talviste@epl.ee

Kui 2000. aastate alguses võrdus noortekeskuse mõiste peamiselt sõnapaariga „koht noortele“ ehk eesmärk oli leida alternatiivne tänaval olesklemisele, siis nüüd on keskseks saanud noortele arendavate tegevuste ja keskkonna pakkumine.

„Noored on tundlikud,“ tõdeb Võru noortekeskuse juhataja Einike Möttus. Ta teab, et õpetamise jutt seostub neile kohe kohustusega ja tekitab pigem vastuseisu kui soovi midagi uut teada saada. Seega on praktiliselt välistatud loenguformaadis lähenemine teemale, kuidas valmistuda iseiseisvaks eluks.

Üks võimalus on käia töövarjuks ning uurida, kuidas mõni töö tegelikkuses välja näeb. Samuti kutsub ta noortekeskusesse eri valdkondade inimesi (just oli neil nt tervisenädal), kes siis räägivad ühtlasi ka oma tööst. „Noor saab õppida läbi küsimuste ja vaatluse,“ lisab Möttus.

Võru noortekeskus korraldab ka õpilasmalevat, kus räägitakse tööõigusest ja -kaitsest. „Noored küsivad sageli nõu, kui nad on mustalt tööd teinud ja neile ei maksta palka välja,“ selgitab Möttus, et teadmised, kuidas ennast niisugustel puhkudel kaitsta, on väga vajalikud.

Teadlik tegevus

Võru noortekeskus pole ainuke, mis lapsi tulevaseks tööeluks ette valmistab. Töövarju nädalaid korraldab näiteks Tartu Lille Maja ja ka Aravete noortekeskuses tutvustatakse erinevaid ameteid. Koostöös eri firmadega korraldab Mustamäe avatud noortekeskus töökasvatust jne.

Töökogemuse saavad noored sageli malevast, mida tihti peale ka noortekeskused korraldavad.

Foto: erakogu

MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse (Eesti ANK) ESF-i noorsootöö spetsialisti Natalja Sereda sõnul on noortekeskused noorte tööeluks ettevalmistamisega

Noored on sageli väga ebakindlad, eriti kehtib see just töötute kohta.

teadlikumalt hakanud tegelema viimastel aastatel. Programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ vahendusel on paari viimase aasta jooksul tööeluga seotud tegevustest osa saanud ligikaudu 40 000 noort. On keskusi, kus tegeletakse huvitegevuse, karjääri- ja/või õppenõustamisega, töömaleva ja laagrite korraldamisega. Spetsiifilisem tööturuks ettevalmistamine toimub tööma-

levates, kus õpitakse kirjutama motivatsioonikirja, sõlmima lepinguid, tutvutakse alaealistele lubatud ja keelatud tööde nimistuga ning saadakse samas kohe ka praktiline kogemus päris tööl käimisest.

Paikapidavat statistikat tegevuse tulemuslikkusest veel pole. „Teisalt on 10–15 aastat tegutsenud keskustel säilinud kontaktid noortega, kes on kutses valikute teinud nimelt noortekeskuste tegevustest tulenevalt,“ ütleb ta.

Noored on Natalja Sereda hinnangul sageli väga ebakindlad, eriti kehtib see just töötute kohta. „Enesesusalduse puudumine on sageli tingitud teadmatusesest oma eelistuste ja võimete kohta. Pole harvad ka juhud, kui omandatud või omandamisel elu-

kutse ei kõida, sest valikud on tehtud n-õ massiga kaasa minnes. Teisalt on noorte teadlikkus hoolimata paljudest nõustamisvõimalustest mõningates piirkondades üsna väike.“

Sereda leiab, et sellistel noortel on vaja tuge ja abi enese tundma õppimisel ning enda võimete ja huvide väljaselgitamisel (aga ka välistamisel). Noortekeskuse roll noore tööturuks ettevalmistamisel ongi nende huvide väljaselgitamine, suunamine ja võimalusel osaluse tagamine. „Näiteks noorte välja pakutud projektiideedega on võimalus kinnitada eriala õpisoovi või hoopis välistada kutses valikut,“ lisab ta. Kõik algatatud huviringid, õpitoad, konkursid, väljasõidud, samuti kohapeal üles võetud teemaarendused aitavad kaasa noore arvamuste ja valikute kujunemisele. Näi-

teks disain ja mood, pilliõpe, väljasõidud huvipakkuvatesse paikadesse või valdkondadega tutvuma jne.

Praktikakohti vähe

Teine oluline aspekt on Sereda sõnul noorte kaasamine protsessi. „Noored näevad, kuidas asjad tegelikult toimivad, saavad otsustamises ja tegevustes läbiviimises kaasa lüüa, enamjaolt saavad ka eduelamuse, mis tõstab enesekindlust ja julgust katsetada.“ Ka noorte algatatud tegevused, mis läbi kukuvad, on Sereda sõnul osa õppimisprotsessist, sest aitavad tulevikus välistada valdkondi, mis noort ei kõida.

„Julgen väita, et noortekeskuste tegevuses aktiivselt kaasa löönud noored (ka need, kelle õpiedukus ei ole esmaklassiline) ei jää naljalt tööta. Seda tänu just mitmekül-

Noortekeskusi on mitmesuguseid

- Tegutsevaid noortekeskusi on Eestis praegu ligikaudu 240. Kolmveerand noortekeskustest on kohaliku omavalitsuse allasutused, kuid teotuse paindlikumaks leidmiseks on kõrvale hakatud looma noorsootööd koordineerivaid MTÜ-sid.
- Noortekeskused erinevad lähtuvalt piirkonna vajadustest ja võimekusest. On mitmetarbelisi uusehitisi pädeva meeskonnaga ja on paari ruumiga keskusi ühe multifunktsionaalse töötajaga.
- Programmi „Noorsootöö kvaliteedi arendamine“ rahastavad Euroopa Sotsiaalfond (ESF) ning Eesti riik. Elluviijaks on Eesti noorsootöö keskus, eestvedajaks ja rakendajaks noortekeskustes on üleriigiline noortekeskuste eestkostekoostööorganisatsioon MTÜ Eesti ANK.

Allikas: MTÜ Eesti ANK

setele huvidele ja teadmistele erinevatest võimalustest,“ arwab Sereda.

Tööpraktika võimaldamise võrgustikutöö on Sauga avatud noortekeskuse juhataja Ivika Uslovi hinnangul hetkel aga veel üsna puudulik. Keeruline on leida ettevõtteid, mis oleksid nõus noori õpipoisi programmi kaasama. Noorsootöötajatel on ette tulnud ka raskusi suvisete töökohtade leidmisega õpilasmalevasse. Kohalikel ettevõtetel pole aega ega ka inimesi, kes noori õpetaks.

Teisalt on aga väikeettevõtteid, kes sooviksid väga noori oma tegevustesse kaasata, kuid kellel pole selleks raha. „Need probleemid seavad ühest küljest piirid noorte arvule õpilasmalevates, teisalt on selle suhtumine lühinägelik tuleviku töötajate ettevalmistamisel väikeettevõtetele endile,“ arwab Sereda. ●

JURIST VASTAB

Töö tasustamise süsteemist ja töömahu vähendamisest

Helve Toomla
jurist

••Tööandja soovib muuta müügiesindajate töö tasustamise süsteemi. Tegemist on tulemustasuga, kus müügitöötaja saab 25% kliendi poolt sõlmitud

kogumislepingu esimese aasta lepingujärgsetest tasudest vastavalt laekumisele üks kord kuus 12 kuu jooksul. Kui töötaja peaks soovima töölt lahkuda, siis jääb järgmaksetena laekuv müügiesindaja poolt välja teenitud töötasu firmale. Kui müügiesindaja pole nõus osa oma palgast loovutama, siis pakutakse varianti, kus töötasu sama töö eest on 20% laekumistelt. Milline on Teie kommentaar? Kui senine tulemustasu maksimise kord on töölepingus kokku lepitud, ei saa tööandja seda ühepoolset muuta ja töötaja peab ise otsustama, kas ta on uute tingimustega nõus.

Töölt lahkumise korral ei pruugi siiski hilisemad töötasusummad tööandjale jääda, sest töölepingu seaduse § 31 alusel kohaldatakse tehingutel maksuvale tasule võlaõiguse seaduse paragrahve 679 kuni 682 ja töötajal võib olla õigus ka tasudele, mis laekuvad pärast töölepingu lõppemist.

••Läksin uude kohta tööle ja tööandja teatas nädal aega hiljem, et kuna töömaht on vähenenud, siis vähendatakse kõigil ajutiselt töötunde. Töölepingus on küll kirjas 40 töötundi nädalas, aga andsime kollektiivselt suulise nõusoleku ajutiseks töötundide vähendamiseks.

Enamiku töötajate töökoormus on juba üle nelja kuu 0,75 kohta, kuid lepingus on töötajatel määratud töökoormuseks 1,0 kohta.

Nüüd leidsin uue töökoha ja kirjutasin lahkumisavalduse, küsisin ka koondamist, kuid otsene ülemus ütles, et enam ei saa seda õigust kasutada. Kuid arvan, et tööandja on ebaõiglaselt käitunud. Kas mul on õiguslikku alust töövaidluskomisjoni pöörduda ja milliseid dokumente ma peaksin selleks esitama?

Töötasu vähendamine on võimalik kahel viisil: töölepingu vastava tingimuse muutmisega

poolte kokkuleppel või tööandjal ühepoolset, kui ta ei saa ettenägematutel, temast mitteolenevatel asjaoludel anda töötajale kokkulepitut ulatuses tööd. Viimasel juhul ei muudeta töölepingut ega küsita töötaja nõusolekut. Tööandja peab siis enne töötasu vähendamist täitma seaduses ettenähtud protseduuri egleid ja töötajal ei ole muud valikut kui nõustuda või ütelda tööleping üles.

Ühepoolset töötasu vähendamist saab tööandja rakendada kuni kolmeks kuuks 12-kuulise ajavahemiku jooksul.

Küsija puhul oli arvatavasti tegemist poolte kokkuleppel töölepingu tingimuse muutmisega, mis on jäänud kirjalikult vormistamata. Koondamist sel juhul nõuda ei saa.

Kahjuks ei selgu küsimusest täpselt, kumba varianti on rakendatud, seepärast soovitatakse käia kõigi asjasse puutuva dokumentidega juristi vastuvõtul ja siis otsustada, kas on alust töövaidluskomisjoni kaudu midagi nõuda.

Saada oma tööalane küsimus:

kristiina.viiron@epl.ee

AASTATE EEST DOPINGUGA PATUSTAJAD

Rahvusvaheline kergejõustiku-liit (IAAF) teatas eile, et on uues-ti avanud vanu, 2005. aasta Hel-singi MM-i dopinguproove ja avastanud uusi dopingupatu-seid. Soome antidopinguagen-

tuuri meditsiinidirektor Timo Seppälä usub, et vanad proovid võisid osutada positiivseks EPO suhtes, sest just selle aine tuvas-tamiseks on tehnoloogia kõvas-ti arenenud. **Delfi**

TAARAMÄE 158.

Pariisi–Nice'i velotuuri esime-se etapi võitis grupifinišis valit-sev Prantsuse grupisõidumeister Nacer Bouhanni (FDJ). Rein Taa-ramäe (Cofidis) kaotas võitjale 1.53 ja sai kirja 158. koha. **Delfi**

JALGRATTAKONGRESS TULEB EESTISSE

Pariisis toimunud Euroopa jalgrattaliidu kongressil valiti alaliidu presidendiks prantslane David Lappartient, asepresiden-tideks eestlane Madis Lepajõe, prantslane Daniel Baali ja kreek-

lane Thanasis Tzimase.

Ühtlasi kinnitati Euroopa jalgrattaliidu järgmise kongressi toimumiskohaks Tallinn. Kongress toimub järgmise aasta 2. märtsil. **Delfi**

Foto: Tanel Meos

Kalevi õnnetu kaotus võttis peatreeneri sõnatuks

Korvpall BC Kalev/Cramo kaotas eile VTB Ühisliigas ülimalt tähtsa kohtumise, kui jäi kodus 73 : 77 alla Ukraina Mariupoli Azovmašile. Ühtlasi langes Kalev/Cramo liigas viimasele kohale.

Kalev võitis avaveerandi 26 : 19 ja juhtis poolajavileks 43 : 42. Ka kolmanda veeran-

di lõpuks oli Kalev ees 61 : 56, kuid viimaste minutitega mängiti edu maha.

Kalev/Cramo peatreener Alar Varrak oli sõnatu. „Ma ei oskagi midagi öelda. Kohutav. Pluss seitse... ja see maha mängida... Initsiatiiv oli meie käes, kaitse töötas ja siis lasime 11 : 0 spurdi teha. Viimase nelja

minutiga viskasid nad 17 punkti. Sinnani kõik toimis, hoidsin just kõik kogunud mehed mängus,“ rääkis Varrak.

Kalev/Cramo on nüüd kolm võitu ja 13 kaotust. Sama seis on ka Azovmašil, kuid omavahelised mängud on Ukraina klubi võitnud. Kalevi ja Azovmaši ees on ühe võidu kaugusel

Turow, kes eile kaotas Donets-kile 85 : 99.

Kalevil jääb veel mängida võõrsil Krasnojõje Krõljaga ja kodus Astanaga. Azovmaš mängib kodus Himkiga ja võõrsil Lietuvos rytasega. Alagrupis viimaseks jääv meeskond peab alustama uut hooaega kvalifikatsiooniringist. **● EPL**

Kiviõli suusakeskuse ehitus peatus, suusarõõmud jätkuvad

Mäesuusakeskuse lõpuni ehitamiseks on puudu veel 110 000 eurot, seni on ehitus peatatud.

Aet Süvari
aet@ep.ee

Ida-Virumaal Kiviõlis tegutseva mäesuusakeskuse tulevik ei ole tegelikult nii tume, kui viimasel ajal meedias kirjutatu järgi võiks arvata. Mõõdunud nädalal kirjutas Virumaa Teataja, et rahapuudusel võib suusakeskus ukseid kinni panna veel enne, kui see õieti valmis on saanud.

Kiviõli seiklusturismi keskuse juhatause liige Janek Maar lükkab sellise võimaluse kiiresti ümber. „Praeguses seisus peame ajutiselt peatama ehituse, kuid nende tegevustega, mida seal praegu harastada saab, toimetatakse

ikka edasi!“ lubab ta. Praegu saab keskuses lustida neljal mäesuusa- ja lumelauanõulval, töötavad suusatõstukid ning varustuse laenutus ja hostel. Nõlvad on huvilisi tulvil, ja mitte ainult: mõni nädal tagasi peeti siin ka Eesti noorte slaalomi ja suurslaalomi meistrivõistlused.

Seega saavad suusasõbrad Kiviõlis endiselt talverõõme nautida. Samal ajal peavad keskuse juhid nuputama, kust leida 170 000 eurot, mida neil läheks hädasti omaosaluseks vaja, et saada Eesti Arendamise Sihtasutuselt (EAS) kätte ülejäänud toetus keskuse valmis ehitamiseks.

Sõltub riigieelarvest

Omaosaluseks vaja minevat raha – ligi 320 000 eurot – küsiti juba 2010. aastal kultuuriministeriumilt. Maarri sõnul saatis ministerium

neile kaasfinantseeringukirja, kuid tunnistab, et tegemist ei olnud lubadusega. „See oli poliitiliselt korrektne kaasfinantseeringu kinnitus, milles nad ütlesid, et kavandavad toetust, kui eelarve seda võimaldab. Eelmise aasta teises pool-

Kiviõlis peeti hiljuti Eesti noorte slaalomi ja suurslaalomi meistrivõistluseid.

les selgus, et 150 000 eurot on maksimum, mis meil neilt on võimalik saada.“

Kultuuriministeriumi spordiosakonna nõuniku Margus Klaani sõnul on ministerium oma kohustused täitnud. Ministerium viitab, et juba 2006–2009 toetati Kiviõli seiklusturismi kesku-

se arendamist kokku üle 102 000 euroga. 2010. aasta kirjas EAS-ile lubas ministerium täpselt seda, millele viitas ka Maar: toetada keskust sõltuvalt riigieelarve võimalustest. Riik andis EAS-i kaudu projektile 2011. aastal üle kolme miljoni euro, möödunud aastal lisas kultuuriministerium sellele veel 150 000 eurot.

Igatahes on keskus nüüd ehitustöödega hädas: kui nad ei leia kuskilt omaosaluseks puudu olevat 170 000 eurot, ei saa nad kätte ka ülejäänud EAS-i toetussummasid. Ida-Virumaa omavalitsuste liidu keskkonnafond on juba keskest toetanud, kuid puudub ikka veel 110 000 eurot. Projekti teostamiseks antud aeg saab läbi juulis, seega on Maarri sõnul mõistlik ehitus seniks seisma panna, kuni raha leitakse, et mitte neid kuid tüh-jalt ära kulutada. **●**

Veerpalu kohta teab tõde pool tosinat inimest

Arvamus

Kristjan Port
SA Eesti Antidoping nõukogu liige

Olen sadade inimestega vesteldes püüdnud osutada, miks Veerpalu võib jääda süüdi, kas põhjusega või süütult.

Tegelikult ma ei tea vastust. Puhas tõde on poole tosina inimese käes, kõik ülejäänud on arvad.

Vahelejäädud ikka protesteerivad. Mõned olevat valepositiivsed, kelle teinud süüdi ekslik test või õnnetu juhus. Teste kritiseeritakse, kirjeldamata, milline on ideaalne meetodika ja selle kriteeriumid. Paradoksina leitakse kriitikale tuge sellest, et enamikke patuseid pole kinni püütud. Ekspertid hindavad patuse pääsemise tõenäosuseks 99%. Ainuke test, mis ei eksi ühegi valepositiivsega, on see, mis ei tunne ära ka ühtegi positiivset tulemust.

Andrus Veerpalu juhtumil küsimuse teravik ei ole testi headuses. Meil pole ühtegi tõendit, mis tunnistaks, et Veerpalu ei ole keelatud GH-d kasutanud. Siin tuleb appi süütuse presumpatsioon, mitte teaduslik printsiipiaalsus. Ometi nõutakse sellist teaduslikku kvaliteeti testijatelt, kes peavad valideerima, kas anti-kehad võiksid reageerida valedetele ainetele.

Paistab, et Veerpalu kaitsvad teadlased on loobunud mitmest varasemast väitest, nagu geneetiline eripära, riknenud proovid, testi alusloogikas kasvuhormooni erinevate isovormide vahekorras kasutamise biokeemiline põhjendatus, alptoa ja füüsilise pingutuse põhjustatud hGH ebatavaline muutus vereproovis. Need seisukohad vajavad tõendeid, aga neid ei ole esile toodud. Jäänud on vaid testi kriitika.

Tuhandete seas ainus

Idealset testi ei ole olemas. Otsitakse kokkusattumusi ja hinnatakse kui ebatõenäolised või tõenäolised need on. Kui tõenäolised on leida Veerpalu verest loomulikult esinevaid aineid, mis reageeriks kasvuhormooni isovormide jaoks loodud antikehadega? Kaitsetiim väidab, et taoline selektiivsus test puudub ja keegi ei tea mida veel võiks trennist tulnud ja alpimajas viibiva suu-

sataja verest recGH n-ö magnetiga tuvastada. Seetõttu nad väidavad, et kindlasti ei leitud Veerpalu verest kasvuhormooni. See on täiesti võimalik. Küsimus on, kui suur on see võimalus?

Iga taolise testiga kaasneb standardne ja kalibreeritud GH kontrollmõõtmine. Ühed kontrollid sisaldavad kindla koguse kasvuhormooni ja teised kontrollid on muus osas identsed, väljaarvatud see, et neis puudub kasvuhormoon.

Veerpalu kaitsetiim väidab, et see pole korrektne viis kindlustamaks testi antikehade suutlikkust eristada õiget vales. Põhimõtteliselt on neil

Paistab, et Veerpalu kaitsvad teadlased on loobunud mitmest väitest.

õigus nii väita, aga olulisus jäägu kohtunike otsustada, kes saavad muuhulgas tutvuda testi valideerimise materjalidega.

Teiselt poolt peavad nad kaaluma kui suur on tõenäosus, et tuhandete erineva kehahäise seisundiga tippsportlaste verd testides ja kirjeldatud kontrollmõõtmisi tehes osutub positiivse testi kriteeriumi ületaja valepositiivseks. Juhul kui tegemist on unikaalse indiviidiga, siis kui suure tõenäosusega see tuleb esile just nüüd? **●**

Väljavõtteid teadlaste kirjast

Kasvuhormooni test on väljatöötatud tänapäeva teaduslikke standardeid arvestamata ja lubamatult väikese arvu uurimisluste isikute andmeid kasutades. Testi loojad väidavad, et kasvuhormooni mittesüstitud indiviididel esineb otsusepiirist kõrgemaid väärtusi vaid ühel juhul 10 000 kohta – vaid 100 katseisiku andmed ei anna sellisteks väideteks alust.

Ka testi biokeemiline olemus ei ole teaduslikult tõestatud. Testi tootjad väidavad, et neil on keelatud aine ülesleidmiseks antikehad, mis eristavad sünteetilist kasvuhormooni kehaomast. Tegelikult baseerub test kehaomaste ainete kontsentratsiooni määramisel ja saadud kahe erineva väärtuse suhtel.

Eesti kõrgushüppaja Eleriin Haas peab koduks Soomet

Lavillenie protest polnud õigustatud

Prantsuse teivashüppaja Renaud Lavillenie sai Göteborgis kergejõustiku sise-EM-il halva üllatuse osaliseks, kui ta oli ületanud kõrguse 6.07, kuid kohtunik tõstis punase lipu. Euroopa kergejõustiku üks suuremaid tähti lõi ärritatult jalaga reklaamplakati ja vajus pisarais staadionile.

Eesti kergejõustikuliidu kohtunikekogu juht Peeter Randaru põhjendab, miks prantslase katset ei loetud: „Võistlusmääruste järgi peab lattu jääma neile kandetugedele, kus ta hüppe ajal oli. Aga seal hüppas lattu paar sentimeetrit kõrgemale kandekonstruktsiooni serva peale ning sellisel juhul katse ei loe.”

Randaru sõnul on sama juhtunud ka Eestis. „Kunagi mingil tühisemal võistlusel hüppas lattu kõrgushüppes üles ja jäi kümme sentimeetrit kõrgemal posti otsas seisma. Kauris suur kõrgus oli latile seatud,” meenutas Randaru. Tema sõnul pole see reegel kergejõustikus midagi uut. „Võin kindlalt väita, et vähemalt 1965. aastast, kui mina olen kohtunik olnud, on see alati niimoodi olnud,” sõnas ta.

Lavillenie oli mõistagi teisel arvamusel. „Reeglid on lollakad. Tänapäeval on liiga palju piiranguid. Meil on vähem aega hüppamiseks, meie teibad on lühemad. See pole sama, mis 20 aastat tagasi, kui Sergei Bubka maailmarekordideid hüppas. 20 aastat tagasi oleksin võinud veel kõrgemale hüppata,” arvas prantslane. **• Gunnar Lehest**

Täna Delfi Spordis: Delfi TV korvpalliülekanne kell 19: BBLi veerandfinaal Rakvere Tarvas - Prienai

JALGPALLIARV

100.

järjestikuses Eesti meistri liiga mängus jookseb laupäeval platsile Nõmme Kalju kaitsja Ken Kallaste. Märkimisväärne on, et senises 99 kohtumises on ta kaasa teinud kõik 90 minutit. Kallaste suurepärase seeria ulatub tagasi 2010. aasta 8. maini. Nii eelmisel kui ka üle-eelmisel hooajal tegi ta kaasa kõik 36 kohtumist, 2010. aastal jäi üks matš mängukeelu tõttu vahele. „Eks ta üks raudne mees ole. Praegu ei tule ettegi seika, kus oleks olnud kahtlusi, kas ta saab mängida või mitte. Ta on järjest ilma vigastusteta uhanud. See näitab, et ta suudab ennast hoida, kuid see ei tähenda, et ta mehe eest väljas ei oleks. Võitleb ja töötab kõvasti,” kiitis Kalju peatreener Igor Prins.

Telegramm

Pärt Talimaa
GÖTEBORG

Kahekümneaastane kõrgushüppaja elab küll Soomes, ent Eesti koondise dressi Soome oma vastu välja vahetada ei kavatse.

Kuigi kvalifikatsioonivõistlus ei läinud Eesti kõrgushüppajal Eleriin Haasil EM-il nii hästi, kui ta soovis, saabub ta päev hiljem ajakirjanikuga toimuvale vestlusele ikkagi särava naeratuse saatel. Eleriinist õhkubki igal hetkel positiivsust ja elurõõmu. „Kui inimene on negatiivne, siis ta spordis läbi ei löö,” avaldab ta oma moto.

Kuigi ta on kõigest 20-aastane, võib öelda, et Eleriin on juba spordis läbi löönud. Juba 15-aastaselt ületas ta kõrguse 1.80 ja kruvis tippmargi 2009. aasta sügisel 1.84-le. Septembris hüppas ta Brüsseli Teemantliiga etapil uueks isiklikuks ja Eesti noorsoo rekordiks 1.92, millega jagas võistlusel kolmandat kohta Pekingi olümpiavõitja Tia Hellebautiga. „Brüsseli võistlus oli minu jaoks suurem kui näiteks Helsingi EM, kus oleks nagu koju tahaeda hüppama läinud. Helsingis oli nii mugav ja ma ei tundnud võistluspinget,” meenutab Eleriin oma senise karjääri eredaimat saavutust.

Just Helsingis peitub aga veel üks Eleriini erakordsus. Nimelt elab ja treenib ta hõimuvõldele pealinnas, kus on ka tema elukaaslane ja nende kaheaastane poeg Kristofer. „Kõik läks nii, nagu pidi minema. Mina olen selle poolt, et saatus on ette mängitud ja seda ei saa muuta,” räägib Eleriin. Kuigi ta võistleb Eesti värvides, annab Eleriin selgelt märku, et kodu on tema jaoks siiski Soomes, kus elab ka tema ema. Soome lahe teisel kaldal käib Pärnust pärit sportlane külas aga oma õel ja vanemal. „Kuna Eesti on nii lähedal ja mina töö ei käi, siis võin alati võtta endale päeva ja teha kruuise Tallinnasse. Ostan asju kaasa ja süüa Eesti toitu,” lausub Eleriin.

Teeb soomlastele särü

Kui jutt läheb sellele, et ega perspektiivikas kõrgushüppaja varsti hoopis Soome värvides võistleva ei hakka, jätab Eleriin otsad lahtiseks. „Seda on mõlemalt poolt küsitud, aga sellist olukorda pole olnud, et pannakse leht ette ja täida ära. Räägime sellest siis, kui asi on päevakorral,” ütleb ta.

Eleriinil on ette näidata kolm Soome meistritiitlit, kuid põhjanaabrite meedia kõrgushüppajat liialt ei tülitata. „Soomes meedia on rohkem

Sel korral Eleriin Haas veel kõrgushüppe finaali ei jõudnud, kuid ta võib lootusrikkalt pilgu tuleviku suunata – küll pidevalt ülesmäge rühki karjäär ta peagi sinna kannab.

Fotod: Marko Mumm

omadest huvitatud ja seetõttu on Eleriin natukene kõrval jäänud. Eleriini võidud Soome meistrivõistlustel on minu arvates head, sest see aitab ka meie sportlastel areneda. Samas tean ka, et kõik soomlased nii ei mõtle, aga tulemas on uus põlvkond, kes on avatuma mõttestiiliga,” mõtiskleb Urheilulehti ajakirjanik Jari Kupila.

Küsimusele, kas ta siiski väikest vimma ei tunne, et kodune meistritiitel võõrastesse kätse rändab, vastab Kupila naerdes: „Ei ole mingit probleemi! Üks suurepäraseid asju kergejõustiku juures on see, et tegemist on globaalse perekonnaga, ja meil ongi rohkem koostööd vaja – nii Eesti kui ka teistega.”

Ka Eleriin annab märku, et Soome sportlased suhtuvad temasse hästi. „Näiteks siin ka – kui söögilauas olid soomlased, siis läksin ja rääkisin nendega juttu. Nad on ägedad! Lisaks on Soomes palju rootslasi, miks peaksin mina kui teine naaberrahva esindaja nüüd halvem olema?” arutleb Eleriin. Siiski tunnistab ta, et alguses põhjanaabreid võitma hakates ta natukene pelgas, millised reaktsioonid sellele järgneda võivad. „Nüüd olen aga treeneriga rääkinud ja ta on öelnud, et Soome tüdrukud on õnnelikud, kuna tahavad mulle kanna peale astuda. Nad on sitked tüdrukud ja alla ei anna,” ütleb Eleriin.

Seni on eestlanna neist siiski veel sammukese ees. Soomlannade keskmine tase on paari sentimeetri võrra nõrgem, kuid

Eleriin Haas
kergejõustiklane

Miks peaksin mina kui teine naaberrahva esindaja nüüd halvem olema?

Eleriin annab märku, et suvel isiklikuks rekordiks 1.86 hüpanud 23-aastasest Elina Smolanderis on kindlasti potentsiaali vähemalt 1.90 ületada.

Tulemused paranevad

Kui Eestis harjutas Eleriin Ando Palginõmme näpunäidete järgi, siis viimased poolteist aastat on tema juhendajaks ülimalt kogenud Reijo Jokela. Seejuures polnud algus just kõige lihtsam, kuna Soome kolides ei tundnud eestlanna ennast põhjanaabrite keeles suheldes just ülemäära koduselt. „Alguses olid treeningud,

jah, sellised *moi* (ee tere) ja *tämä on korkeushyppy* (ee see on kõrgushüpe), aga nüüd on kõik paranenud ja saab juba hakkama. Reijo on marurahulik treener ja ma olen temaga väga rahul,” räägib Eleriin. Koostöö edukust kinnitavad ka Eleriini pidevalt uuenevad isiklikud rekordid.

Intervjuu lõppedes jookseb Eleriin ruttu tribüünile, et vaadata naiste 60 meetri poolfinaali, kus jookseb soomlanna Hanna-Maari Latvala. Peagi hakkab ka naiste kõrgushüppe finaali. Göteborgis Eleriin sinna veel ei jõudnud, kuid 1.89 ületamine ja 14. koht märgib siiski tiitlivõistluste parimat tulemust. **•**

Eeskujuks kogenud kolleeg Anna Iljuštšenko

Kui põhjanaabrite juures on Eleriin Haas esinumber, siis Eestis on ta seni veel Anna Iljuštšenkole (pildil paremal) alla jäänud. „Anna on vanem ja väga haritud, ta on mulle kindlasti eeskujuks. Hindan teda väga kõrgelt,” lausub Eleriin.

Kuigi tema jaoks oli suureks kordaminekuks suvistel Eesti meistrivõistlustel kogenuma konkurendi alistamine, peab ta praegu veel tähtsamaks Soomes esinumbri staatuse kinnitamist. „Soomes on konkurents tasavägine ja mulle meeldib seal rohkem hüppata. Eestis oleme Anna-ga kahekesi, Soomes on mulle kolm-neli tüdrukut kandade peale astumas,” kinnitab Eleriin.

Sandra Uusberg
Anu Lamp
Ita Ever

Priit Võigemast
Aarne Üksküla
Tõnu Oja

Hardi Volmeri film

Elavad Pildid

Saal 4 18:40 (ainult T, N)
Saal 6 13:35 18:40 (v.a. T, K, N)

KOLLIDE KOMPANII

Disney PIXAR

PERE

Saal 1 3D e. k! 14:10 16:45 (v.a. L, K)
Saal 1 2D eesti k! 11:45 16:45 (L, K)
Saal 2 2D vene keeles! 11:30
Saal 5 3D vene keeles! 13:30
Saal 6 3D vene keeles! 11:20
Saal 7 3D eesti keeles! 12:45 (v.a. P)
A.Le Coq Sviit 3D 13:00 (ainult L) 16:00 (ainult P)
eesti keeles!
A.Le Coq Sviit 3D 13:00 (ainult P) 16:00 (ainult L)
vene keeles!

JOSH DUHAMEL JULIANNE HOUGH

PELGUPAIK

KINODES 1. MÄRTSIST

KOLME OSCARI VÕITJA
PARIM FILM
PARIM MUGANDATUD STSENAARIUM
PARIM MONTAAZ

Saal 1 19:25 (v.a. L, K) 21:45 (v.a. L)
Saal 2 21:35 (ainult L)
Saal 3 14:15
Saal 6 16:30
A.Le Coq Sviit 21:00 (v.a. L)

PÕHINEB AVAILIKKUSE ETTE TOODUD TÕSILUOL

BEN AFFLECK JOHN GOODMAN
BRYAN CRANSTON ALAN ARKIN

ARGO

Saal 10 18:35 21:15

EELLINASTUSED
9. JA 10. MÄRTSIL

3D-SEIKLUS
KINODES
15. MÄRTSIST

Disney SUUR KÕIKVÕIMAS QZ

Saal 3 21:40 (ainult L, E, K)
Saal 4 eesti k! 12:00 (v.a. R, P, K)
Saal 4 vene k! 12:00 (ainult R, P, K)

SAAL 3 21:40 (ainult R, P, T)
LUMEKUNINGANNA 2D PERE
Saal 4 eesti k! 12:00 (v.a. R, P, K)
Saal 4 vene k! 12:00 (ainult R, P, K)

PILET VEGASESSE K12
Saal 3 21:40 (ainult R, P, T)

ANNASTUS K12
Saal 4 13:45 18:45 (v.a. T, N)

ARMASTUS MS12
Saal 4 21:25 (ainult R, P, T, N)

ARMASTUSE ÕPETUNNID K14
Saal 4 16:35

VALGE VANGISTUS MS12
Saal 4 21:25 (ainult L, E, K)

CZ12: HIINA SODIAAK 2D/3D MS6
Saal 5 16:05 (3D ainult L, P)
21:20 (3D ainult R, T, N)

SUURED LOOTUSED MS12
Saal 3 11:35 16:40

KUUL PÄHE Saal 3 19:30 K14
Saal 7 21:30

GAMBIT EELLINASTUS! MS12
Saal 3 21:40 (ainult N)

Coca-Cola

PLAZA

www.forumcinemas.ee
mobile.forumcinemas.ee

INFO TELEFONILT 1182

ÖNNETERAAPIA K12
Saal 6 21:30 (R, L) 21:10 (N)

PARKER 21:30 (P, E) 21:50 (K) K14

PARALEELMAAILMAD 3D MS12
Saal 6 EELLINASTUS! 18:40 (ainult N)

PII ELU 3D MS12
Saal 7 15:20 (v.a. P) 18:30

00.30 Saal 8 21:10 K14

VABASTATUD DJANGO 17:45 K14

LAMMUTAJA RALF 2D PERE
Saal 8 vene keeles! 12:35

Saal 10 eesti k! 11:40 13:55 16:20

ILUSAD OLENDID Saal 8 15:00 MS12

LINCOLN 16:35 (R, P, E, K) MS12

HÜLJATUD MS12
Saal 9 16:25 (ainult L, T, N)

VAPRAKE 2D PERE
Saal 9 eesti keeles! 12:20 14:35

MAMMA Saal 9 19:40 21:55 K12

*A.Le Coq Sviiti seansid tööpäeviti alates 17:00, nädalavahetustel ja pühadel 13:00
Piletihinnad: E-N ja reede kuni kl 18:00 tavapilet 4,50€/lastepilet 2,50€, 3D-pilet 5,00€/lastepilet 3,50€. E-N alates kl 18:01 tavapilet 5,00€/lastepilet 2,70€, 3D-pilet 7,00€/lastepilet 3,70€. Reede (alates 18:01), L-P ja riiklikel pühadel tavapilet 6,50€/lastepilet 2,90€, 3D-pilet 8,00€/lastepilet 3,90€. A.Le Coq Sviit E-N pilet 17€. R-P pilet 21€

www.kinosoprus.ee | Vana-Posti 8, Tallinn | Tel. 644 1919

TÄNA KINOS ARTIS:

ARTIS
KUNST ON KINOS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Väarikad kinohommikud
Karikakramäng II
Filmi juhatavad sisse
Katrin ja Andres Maimik.

Iga 5. seanss TASUTA!

KIRJANDUS KINOS
KEVADHOOAEG 2013

Hamlet
15:00

POPULAARNE TÜDRUK
13:00 18:30

TÄNA KINOS SÕPRUS:

KINO SÕPRUS

EUROPA CINEMAS
MEDIA-PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

PARIS KINO - AASTAST 1955

ARMASTUS
TUNNETE PROOV ELU HÄMARIKUL
MICHAEL HANEKE
FILM

Heino Eller: Quinta Essentia 16:30
Armastus 18:30
Just nagu armunud 21:00

Vaata kino Sõprus nädalakava www.kinosoprus.ee

05.03	Suured lootused	10:30 15:20 20:35	Kirjandus kinos: Hamlet	15:00
	Väarikad kinohommikud: Karikakramäng II	11:00	Teispool mägesid	17:45
	Anna Karenina	12:35	Elavad pildid	20:45
	Populaarne tüdruk	13:00 18:30		

www.kino.ee | Estonia pst. 9, Tallinn | Solarise keskus | Tel. 663 1380

Danske Bank
New Standards

19.28.04.2013

JAZZKAAR

Hennessy kutsub: 25. aprill Merepaviljon

GREGORY PORTER

(USA)

Piletid müügil Piletilevi müügikohtades ja internetis www.piletilevi.ee
Jazzkaare info 666 0030 ja piletid@jazzkaar.ee.

KAFO ERGO ●●● EestiPäevaleht www.jazzkaar.ee

Kirjanike Maja

Kirjanike Maja musta laega saalis, Harju 1, Tallinn

6.märtsil kell 18.00

POETESSID JA TÖLKIJAD

Ladyfest'i kirjandusõhtul loevad naised oma luulet ja mehed tõlkeid hiina, jaapani, poola, saksa ja iraaqi-ameerika naiste loomingust. Esinevad DORIS KAREVA, VERONIKA KIVISILLA, SVETA GRIGORJEVA, MARILII VASSENIN ja MAARJA KANGRO; HENDRIK LINDEPUU, HASSO KRULL, KALJU KRUSA. Klaveril KADRI-ANN SUMERA.

Kostitab Euroopa Komisjoni Eesti esindus.

Info telefonidel 6 276 410 ja 6 276 412
Pilet 2 eurot, (üli)õpilastele ja pensionäridele 1 euro

TALLINNA LINNATEATER

Eesti filmi laulud
22., 23. aprillil 19.00

Meie, kangelased
8., 9. aprillil 19.00

Keskööpäike
18., 19. aprillil 19.00

Kassa: 66 50 800
www.linnateater.ee

EESTI EKSPRESS
RAAMAT

TIINA JÕGEDA ÕNNE VALEM

Milline on parima koogi retsept? Samasugune nagu õnne valem. Mõlemaid saab kühsetada erinevatest ainetest ja isesugustes vormides.
(Toomas Paul)

Müügil raamatupoodides!

Eesti Kirjanike Liit

KOLM PRÄÄNIKUT

8. märtsil kell 17.00 astuvad Lastekirjanduse keskus (Pikk tn 73) üles Kultuurkapitali lastekirjanduse auhinna nominendid KRISTIINA KASS, EVA KOFF ja JAANUS VAIKSOO. Oodatud on väikesed ja suured!

EESTI KULTUURKAPITAL

KALLID JAANUS JA BRITA!

Justnagu tulle visat värsket halu
praksatusest maailma raksas
väike Henrik Alfred Piirsalu –
nii suur tas oli olemise kihk
ja tegutsemisvalu:
laps tahab hingata ja näha – elada
ja kohe! Ei kauem ootamist ta talu.
Nüüd maailma suurel laval
(kus tegelasi seitse miljaridit!)
me esitleme: Henrik Alfred, nagu tavaks
on rambivalgus sinu – palun!

Palju õnne poja sünni puhul,
sõbrad Eesti Päevalehest

RAKVERE TEATRI

POOLE ROHKEM TEATRIT

4.-9. märtsini KÕIK koduetenduste piletid 50%

rakvereteater.ee piletimaailm.com 32 95 444

Maalehe Raamat

Siil otsib ulualust
Nii aitan loomadel talve üle elada
Claudia Rösen

Talveparadiis aias
Õnnelikud linnud toidumajakeses, siili mugav magamistuba haokuhja all, orava pelgupaik vana viljapuu õõnsuses...

Kõiki neid loomi võite talviste külalistena õige lihtsalt oma aeda meelitada ja neid külmal aastaajal teadlikult abistada.

Raamatud on saadaval raamatupoodides üle Eesti või tellides www.healugu.ee

AEG KAUBELDA!

Holmes & Meyers kutsub metsaomanikke läbi rääkima metsas planeeritavate raiete üle.

Ostame kasvava metsa raieõigust. Pakkuda võib lageraidest harvenduseni.

ERIPAKKUMINE! Pakume kasvava lepiku eest head hinda. Lõhutud küttepuid müük, tellimine: tel 600 5323

HOLMES & MEYERS
Metsasõbralik ettevõtmine

tel 5553 3064, 5554 0620
e-post info@holmesmeyers.eu

Müük

• Müüa soodsas hinnaga talusealiha.
Info tel 505 9151, 5354 3002.

Avaldame kaastunnet
Maili Arrole
EMA
surma puhul
Politsei- ja Piirivalveamet

Sügav kaastunne lähedastele
ERICH LAANEMETSA
surma puhul
Endised kolleegid Eesti Projektist

Mälestame
DAGMAR TIBARIT
ja avaldame sügavat kaastunnet lähedastele
Urve, Ülle, Lilian

Avaldame siirast kaastunnet
Küllike Metsikule kallil isa
ÜLO METSIKU
surma puhul
Kolleegid Sokos Hotel Virust

See kevadpäev äkki tõi troostitu nukruse rinda
Kui ohakas kurku jäi torkima nutt
Meil raske on mõista veel kaotuse hinda
Sa jäädavalt lahkusid meist
Teatame kurbusega, et lahkunud meie kallid
ÜLO METSIK
25.03.1945 - 01.03.2013
Leinavad lesk, pojad ja tütar peredega.
Ärasaatmine 6.märtsil kl 13.30 Pärnamäe Krematooriumi suures kabelis

Ost

• Soovin soodsalt osta vähekasutatud, tumedat värvi Quinny Zapp Xtra kergkäru. Tel 502 2962.

Teenused

• **KAARDID ENNUSTAVAD** Tel 900 1727 24 h, h 1,09 €/min www.ennustus.ee
• Otsitakse inimest, kes valdaks väga heal tasemel andmetöötlusprogrammi SPSS. Tasu kokkuleppel. Tel 5631 2634.

Laen

• Laen kinnisvara tagatisel. AS A&O LaenuGrupp. Tartu mnt 29 Tln. 648 6083 www.aolaenu.ee Tutvuge tingimustega, konsulteerige asjatundjatega.

Tervis

• Kenad ja särtsakad noored massöörid Berit (19) ja Laura (23) kutsuvad lõõgastavale üksik ja paarimassaažile. Tel 5382 0188.
• Parapsühholoog Ž. Stepanjan aitab alkoholi- ja nikotiinisõltuvuse, ülekaalulisuse, radikuliidi ja stressi puhul. Konsultatsioon. Tel 5858 8910.

Avaldame sügavat kaastunnet Galina Saarele, Terje Saarele ja Mati Saarele isa, vanaisa ja äia
JEVGENI NAZIMOV
surma puhul
Kolleegid AS Tulika Grupist

On lahkunud meie kallid isa, vanaisa, vana vanaisa
HELDUR PAAVEL
Ärasaatmine Pärnamäe Krematooriumis 8. märtsil kl 16
Mälestavad tütar, lapselapsed ja lapselaste lapsed

Kallis Ander Vist, südmlilik kaastunne Sulle kallil õe
DAGMAR TIBAR
surma puhul
Töökaaslased

Sügav kaastunne Liinale ja perekonnale kallil isa, abikaasa ja vanaisa
URMAS VESKIMÄGI
kaotuse puhul
Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Tallinna Rahvaülikool, Kodukäsitöö

Nüüd kuulutuste tellimine veelgi lihtsam!

kuulutused.lehed.ee

Reakuulutusi saab edastada ka e-postiga anni.koppel@lehed.ee ja kõikides Eesti Posti kontorites üle Eesti. Lisainfo telefonil 680 4506.

URMAS-GEORG GRIŠAKOVI
perekond tänab kõiki sugulasi, sõpru, kolleege ja tuttavaid, kes jagasid meie leina ja pakkusid lohutust sel raskel hetkel

Sügav kaastunne Reedale, Dianele, Helenile ja Kaisale armsa ema, vanaema ja vanavanaema
LEHTE PEHLAKU
surma puhul
jagame teie leina
Tädi Olli, Luule perega, Külli perega, Kadi perega

Avaldame sügavat kaastunnet Mariannele, Laurile ja Vellole ema ja abikaasa
MAIGI RAND
kaotuse puhul
Heleryn, Hanno, Inessa, Heinike

Südmlilik kaastunne Eesti Naisliidu auliikmele Helmi Puurile abikaasa
HEINO KIIK
surma puhul
MTÜ Eesti Naisliit

Avaldame sügavat kaastunnet Erika Käherile ema
MAIMU MIILIMÄE
20.05.1931 – 02.03.2013
Kaotuse puhul
Reval Auto Esindused OÜ

Avaldame südmliliku kaastunnet perele
MAIE LINNU
surma puhul
Sotsiaaldemokraatlik Erakond

Südmlilik kaastunne Eesti Naisliidu auliikmele Helmi Puurile abikaasa
HEINO KIIK
surma puhul
MTÜ Eesti Naisliit

Avaldame sügavat kaastunnet Erika Käherile ema
MAIMU MIILIMÄE
20.05.1931 – 02.03.2013
Kaotuse puhul
Reval Auto Esindused OÜ

TELEVISION

ETV

- 06.55 Terevisioon
- 08.55 Draamasari Holby City haigla: Aeg tappa (Inglise 2002)
- 09.55 Terevisioon*
- 11.55 Prillitoots (subtiitritega)*
- 12.55 Puutepunkt (subtiitritega)*
- 13.25 Meie inimesed: Kettlin*
- 13.50 Osoon (subtiitritega)*
- 14.20 Välisilm*
- 14.55 Dokfilm Kim Jong-Il: keelatud biograafia (Kim Jong-Il: The Forbidden Biography, Prantsuse 2010)
- 15.45 Animafilm Muna (Eesti 2012)
- 16.00 Draamasari Holby City haigla: Aeg tappa (Inglise 2002)*
- 17.00 Aktuaalne kaamera
- 17.10 Draamasari Õnne 13 (Eesti 2006)
- 17.40 Draamasari Südameasi: Kahtlused ja arusaamatused (Inglise 2008)
- 18.30 Aktuaalne kaamera
- 19.00 Ringvaade
- 20.05 Vabariigi kodanikud
- 21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
- 21.30 Sport
- 21.40 OP!
- 22.10 Draamasari Vaalasaarte Maria: Pulmapidu (Hvaler, Norra 2010)

- 22.50 Komöödiasari ENSV, 1/7: Värvi-televiisor (Eesti 2010)*
- 23.20 Draamasari Südameasi: Kahtlused ja arusaamatused (Inglise 2008)*
- 00.05 Ringvaade*
- 01.15 ERR-i uudised

KANAL 2

- 06.00 Punased roosid*, 454
- 06.45 Joonissari Lucky Luke seiklused: Raisakullid preeria kohal
- 07.10 Joonissari Delfiin Flipper: Kojutulek
- 07.35 Joonissari Sylvesteri ja Tweety seiklused: Kilbimäng. Rapsodia
- 08.00 Reporter*
- 09.00 Roosa teemant*, 62
- 10.00 Keelatud viili*, 75
- 11.00 Kodus ja võõrsil*, 5445
- 11.30 Tohter Olaf*
- 12.30 Söber koer*
- 13.00 Ärapanija*
- 13.30 Doktor Oz: Valud, mis võivad viidata vähile
- 14.30 Komissar Rex: Kardimõrv
- 15.30 Punased roosid, 455
- 16.30 Keelatud viili, 76
- 17.30 Roosa teemant, 63
- 18.30 Kodus ja võõrsil, 5446
- 19.00 Reporter
- 20.00 Krimi
- 20.30 Alcatraz: Tommy Madsen – Viimane!
- 21.30 Kriminaalne Venemaa: Mürgitaja
- 22.05 Mängufilm Ghost Rider – põrguline (Ghost Rider, USA/ Austraalia 2007)

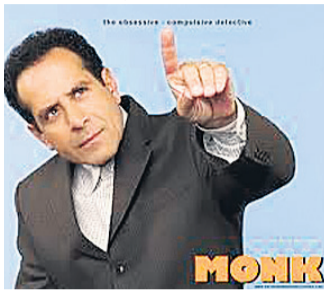
00.15 Chuck: Chuck vs. viimane eksam

- 01.10 Merepatrull: Hiilgav karjäär
- 01.55 Mängufilm Surmarelv* (Lethal Weapon, USA 1987)
- 03.40 Reporter*
- 04.30 Mängufilm Varumõrvarid* (The Replacement Killers, USA 1998)

TV3

- 06.15 Multifilm Huntik
- 06.40 Multifilm Winxid
- 07.05 Multifilm Käsna-Kalle Kantpüks
- 07.30 Multifilm Beyblade
- 07.55 Kaunis Lola, 126*
- 08.55 Kirged torm, 1581*
- 09.55 Vaprad ja ilusad, 6421*
- 10.20 Top Shop
- 10.35 Kälimehed 1, 1
- 11.35 Monk 3, 8

- 12.30 KolmeDok
- 13.30 CSI Miami 10, 03
- 14.30 Vaprad ja ilusad, 6422
- 15.00 Lena, mu elu armastus, 45
- 16.00 Kaunis Lola, 127
- 17.00 Kirged torm, 1582
- 18.00 Kätemaksukontor 3, 5
- 19.00 Seitsmesed uudised
- 20.00 Kaua võib!
- 20.30 Suletud uste taga 2, 6
- 21.30 Dr House 8, 13
- 22.30 KINO3: Mängufilm Hellboy II: kuldne armee

- 00.45 NCIS kriminalistid 6, 19
- 01.35 Seadusesilm Steven Seagal 2, 6
- 02.00 Kuni surm meid lahutab 4, 1
- 02.25 Kaua võib!*
- 02.55 Seadusesilm Steven Seagal 2, 6
- 03.25 Stop!*
- 03.55 Suletud uste taga 2, 6
- 04.40 Seitsmesed uudised
- 05:30 Lena, mu elu armastus, 45*

ETV2, KANAL 11, TV6, KANAL 12

ETV2

- 07.10 Animasari Völukarussell: Kuldse kojaga tigu (Prantsuse 2009)*
- 07.20 Animasari Tatonka lood: Üks väga eriline kabi (Prantsuse 2010)*
- 07.30 Animasari Ruff tegutseb (Inglise 1999)*
- 07.42 Animasari Ma olen hirmus mutukas* 07.44 Animasari Mina olen loom: Skorpion (Iiri 2006)*
- 07.45 Seiklussari Willy Fogiga ümber maailma* 08.15 Lastetuba 08.30 Öpiõu! Jõhvi (Eesti 2006)
- 09.00 Ringvaade* 10.05 Midsomeri mõrvad 11.40 Jüri Üdi klubi 12.34 ERR-i uudised 17.00 Kalailm* 17.30 Rakett 69* 18.00 Animasari SimsalaGrimm: Jorinda ja Joringel (Saksa 2010)
- 18.25 Animasari Näh (Inglise 2007)
- 18.30 Lastetuba 18.45 Animasari Völukarussell 18.55 Animasari Siilipoiss Alfredi salapäraseid seiklused: Salapärane juhtum soos (Kanada/Prantsuse 2009)
- 19.05 Animasari Tinga Tinga lood: Miks krokodillil on krobeline selg (Inglise 2010)
- 19.20 Aktuaalne kaamera (viipekeeles) 19.30 Aktuaalne kaamera (vene keeles) 20.00 Pealtnägija (venekeelsete subtiitritega)* 20.45 Roki seitse lainet, 2/7: Roki ja popkunst (Seven Ages of Rock, Inglise 2007)
- 21.35 AegRuum Ahvatlev tehisin-

tellekt (The Hunt For AI, Inglise 2012) 22.30 Zeitgeist, 9/11: Edasi 2/4 (Zeitgeist: The Series, USA 2011) 23.20 Eesti TOP 7 00.05 Kuritegu (Forbrydelsen, Taani 2007) 01.00 Midsomeri mõrvad* 02.42 ERR-i uudised

Kanal11

- 06.15 Totaalne ärkamine! 09.00 Doktor Oz* 09.55 Ellen* 10.50 Piinlikud terved 11.20 Superlapselapsid* 12.10 Top Shop, 37 12.25 Aiadetektiivid* 13.25 Aiadetektiivid* 14.25 Südametukse, 143 15.15 Südametukse, 144 16.10 Superlapselapsid* 17.05 Naistekliinik, 107 18.00 Doktor Oz 19.00 Eesti vs. Jõekalda 20.00 Ellen 21.00 Modellielu, 1 22.00 Kadunud 23.00 Kummaline seks 23.30 Seksiäpardused 00.00 Reporter 00.55 Naistekliinik*, 107 01.40 Eesti vs. Jõekalda* 02.30 Eva Luna, 40 03.15 Doktor Oz 04.00 Doktor Oz* 04.45 Reporter* 05.30 Talisman, 93

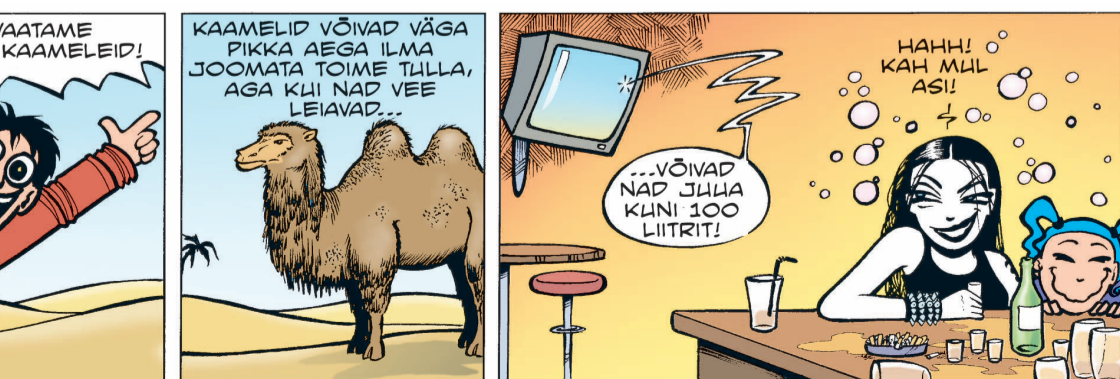
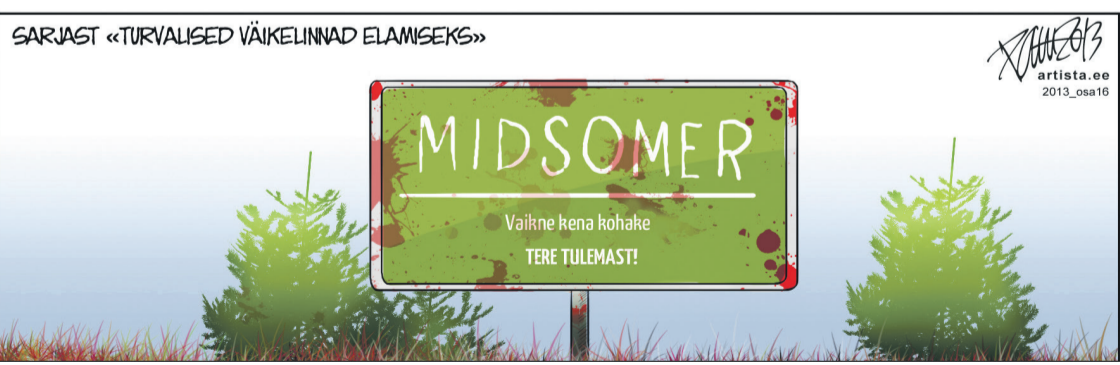
TV6

- 06.00 Hommikuraadio 08.30 Seitsmesed uudised 09.30 Kodu keset linna 3, 19 10.00 Kutsuge Cobra 11 6, 92 11.00 Pahad tüdrukud 13.15 Top Shop 13.30 Kodu keset linna

- 3, 20 14.00 Farscape – kosmoseskaotis 2, 26 15.00 Kutsuge Cobra 11 6, 92 16.00 Kolmas kivi Päikesest 3, 57 16.30 A rühm 2, 37 17.30 Kutsuge Cobra 11 6, 93 18.30 Simpsonid 17, 9 19.00 Perepea 6, 6 19.30 Seksisemud 1, 7 20.00 Kolmas kivi Päikesest 3, 58 20.30 Simpsonid 17, 10 21.00 Kõige naljakamad kodusideod 21.30 OTSE Euroopa jalgpalli meistrite liiga 23.45 Paljalt naljakas 1 21.00 Kõige naljakamad kodusideod 21.30 OTSE Euroopa jalgpalli meistrite liiga 23.45 Paljalt naljakas 1

Kanal12

- 06.30 Kuldvillak* 07.00 Reporter 08.00 Galileo* 08.30 20 kõige shokeerivamat...*, 24 09.20 Conan*, 44 10.10 Rannavalve 11.00 Jututuba 13.50 Komissar Rex* 14.45 Walker – Texase korravalvur* 15.35 20 kõige shokeerivamat...*, 25 16.25 Merepatrull 17.15 Komissar Rex 18.10 Walker – Texase korravalvur 19.00 Tuvikesed* 19.30 Tuvikesed* 20.00 Galileo 20.30 Ärapanija 21.00 Kaks ja pool meest* 21.30 Mängufilm Kuum ja kole 23.10 Mootorit maailmas* 23.30 Conan, 45 00.20 Kaks ja pool meest 00.45 Tuvikesed 01.10 Tuvikesed 01.35 Night Chat 05.00 Postimees.ee

TÄNA VAATAME LÄHEMALT KAAMELEID!

KAAMELID VÕIVAD VÄGA PIKKA AEGA ILMA JOOMATA TOIME TULLA, AGA KUI NAD VEE LEIAVAD...

...VÕIVAD NAD JUUA KUNI 100 LIITRIT!

HAHH! KAH MÜL ASI!

...VÕIVAD NAD JUUA KUNI 100 LIITRIT!

KRISTIAN PAUR

LISE MWHRE

artista.ee 2013_osa16

artista.ee 2013_osa16

HOROSKOOP

JÄÄR Võid kohtuda omapärase ja isikupärase tüübiga, näiteks kummalise boheemlase või internetis järgijaid otsiva tegelasega.

SÕNN Nüüd võivad alateadlikud hirmud või vanad mõttemustrid sind liialt mõjutada. Võid muutuda tõrjuvaks uute väljakutsete vastu.

KAKSIKUD Ühiskondlikud suhted on eriti olulised ja sunnivad sind kiireid valikuid tegema. Sinu soov kõigiga võrdselt hästi läbi saada lõpeb sellega, et riskid mõjuda ebasiiralt.

VÄHK Sinu maailmanägemine sõltub nüüd suuresti meeleseisundist. Õigemini tujudest, emotsionaalsest häälestusest. Paha tuju korral näed kõike mustades värvides.

LÕVI Jõud, mis sulle mõjuvad, on tavapärasest tugevamad. Oled võimeline nii üles ehitama kui ka lõhkuma. Seega püsi ikka looval, mitte lõhkuval lainel!

NEITSI Oled ehk liiga tagasihoidlik – peaksid end julgelt maksma panema. Ära nõustu teistega üksnes viisakusest, vaid kaitse julgelt ja kindlalt oma tegelikke seisukohti.

KAALUD Täna päevas võivad seguneda kiired ja ebaselged momendid. Liikluses võib selline kombinatsioon kaasa tuua ohtlikke olukordi.

SKORPION Võid langeda kiusatuste ja erutavate fantaasiate meelevalda. Keegi võib sul pea täiesti segi ajada. Eks sa ise tead, millega võid riskida ja millega mitte.

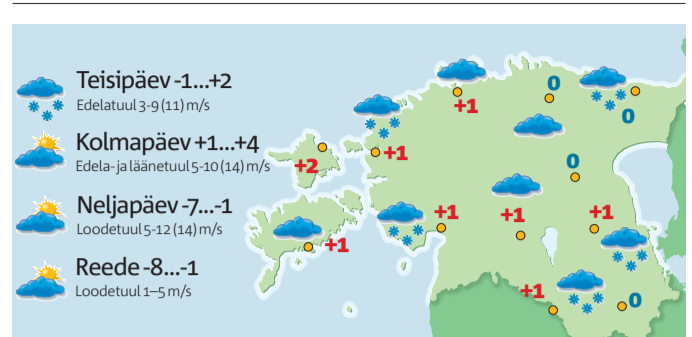
AMBUR Tee oma mõtetes mingi rituaalne puhastus. Viska mõtteist minema kõik, mida sa ei vaja ja mis sind tegelikult üksnes koormab.

KALJUKITS Võid olla nii kõrgendatud meeleolus kui ka masenduses. Mõni inimene võib sind oma probleemidesse kaasa tõmmata, ilma et sa ise sellest arugi saaksid.

VEEVALAJA Sa justkui poleks oma partneriga samal lainepikkusel. Ära sellepärast veel teda pikale lainele saada! Rahaga on nii, et kui seda tuleb, siis ka läheb.

KALAD Sinu käitumises võib märkata teatraalsust ja ülereageerimist. Püüad iga hinna eest tasemel olla ja see tekitabki pingeid.

ILM

RISTSÕNA

MAITSE- AINE SOTSIA- LISTLIK VABARIIK	POTILILL ILMAKAAR	MILJARD KALORIT	TEATER ANKRUVINN	REEDE LENNUNDU- SEGA TEGELEJA	HAMBA- VAAP ENDINE TENNIS- TREENER	KAINVILLI KOLM (SOKSO K.) MÕNI TEINE	RHODE ISLAND TEATUD VA- NUSEKLASSI SPORILANE	KÕRBE- SAARED ... ET CONTRA
VAIKSE OLEKUGA, TASANE RAHAÜHIK								
ESE								
RIIK AAFRIKAS								
PUUST PRUNT								
LINN SOOMES								
SÜLG								
KOOSTOOD HÖLBUSTAV VAHELÜÜ								
KÖVER- JOONLAUD EESTI RIIGI- VANEM								
JAATUS								
TAARA								
NAISENIMI								
JOON, VÖÖT, JUUT								
ÜKSIKES- NEJA ETE- ASTE KUSITLUS- FIRMA								
KEHA- VEDELIK								
TAGASK- ENNE								

ERKKI KÕLU PÄEVAANEKDOODID

- Firmajuht siseneb hommikul kontorisse: „Tere hommikust kõigile! Mari, tehke mulle palun kohvi!”
- „Aga boss – kohvi tehakse Lõuna-Ameerikas, mina lihtsalt valmistan seda!”
- „Kulla Mari, tarkpead oleksid pidanud koolis eksamil mängima, siis teeksid praegu päris tööd, mitte ei tooks ülemusele kohvi.”
- Juku isale: „Kuule, paps, ma pean kirjutama kirjandi oma perekonnast. Kuidas oleks parem kirjutada: „Minu isa teeb palju tööd” või „Minu isa teenib palju?””
- „Kirjuta, kuidas tahad, aga lisa kindlasti juurde: „Aga klassi remondiks ta rohkem raha ei anna!”
- Vene uusriikaskoob end Ameerikas maani täis, kakerdab baarist välja, peatab takso ja küsib juhilt: „Kuule, vennas, Moskvasse viskad ära?”
- „Kus see on?” küsib neegrist taksojuht. „Venemaa!?! Pärilised segid oled vä!?”
- Vene uusriikaskoob avab dollareid täis kohvri: „Noh?”
- „Kas Solntsevose, Mitinosse või Sokolnikisse?” uurib juht teenistusvalmilt.

SUDOKU Pappocom

Lahendused ja vihjed: www.sudoku.com

			8	7		1		
8				1				
3	1	4						7
			7			5		9
	7						4	
5		3			6			
4					2	9		5
			8					2
	8		5	1				

SUDOKU reeglid
● Täida tühjad kohad numbritega 1 kuni 9. Numbrid 1 kuni 9 peavad esinema igas veerus, igas 9 reas, igas 3 x 3 ruudus. Igas reas, igas veerus ja igas 3 x 3 ruudus võib iga number esineda ainult ühel korral.

Sudoku EPL-i veebiväljaandes
Mängi: www.epl.ee/sudoku

Eelmise mängu lahendus:

4	9	5	1	7	6	2	3	8
3	7	1	8	5	2	4	6	9
8	2	6	9	3	4	7	5	1
5	1	4	2	6	8	9	7	3
9	8	7	3	4	1	6	2	5
2	6	3	7	9	5	8	1	4
6	3	9	4	1	7	5	8	2
1	5	8	6	2	9	3	4	7
7	4	2	5	8	3	1	9	6

Tehno

Hans Lõugas
tehnoloogiatoimetaja

35

PÄEVA kestab Nokia uusima superodava telefoni aku. Nokia 105 hakkab maksma 15 eurot ja sisaldab muu hulgas värvilist ekraani, FM-raadiot, rääkivat kella, pritsme- ja tolmukindlat korpust ja taskulampi. See on valgusaastate kaugusel nutitelefoni, kuid võib sobida imehästi just tagavaratelefoniks.

145

EUROT oli detsembris maailma keskmine mobiiltelefoni müügihind. Näiteks neli aastat tagasi maksis keskmine mobiiltelefon 84 eurot, näitavad turuanalüüsi ettevõtte Enders Analysis andmed. See näitab, et inimesed on hakanud telefonide peale üha rohkem raha kulutama ja Nokia superodavad telefonid ei näi olevat see, mida enamik inimesi tahab. Keskmine mobiiltelefoni hind on tõusnud, sest kalleid nutitelefone ostetakse rohkem kui varem.

2

EKRAANI ühes telefonis on Vene start-up'i YotaPhone'i leiutis. Tänavu müügile jõudval Androidi-telefonil on mõlemal küljel 4,3-tolline ekraan: n-ö tavaline näitab harjumuspärast värvipilti, teisel pool on e-lugeritest tuttav elektroonilise paberi taoline ekraan, kus ilmuvad teavitused näiteks sotsiaalvõrgustikest.

Hea lugeja, anna meile teada, millest võiksime selles rubriigis veel kirjutada!
kultuur @epl.ee

Tehke taskud laiemaks, mobiiltelefonid kasvavad

Eelmisel nädalal peeti Barcelonas maailma mobiilikongressi. Masinad, mida tootjad telefoniks nimetasid, olid enneolematult suured.

Mobiilitööstus on suurem kui kunagi varem ning üha rohkem tuntud ja tundmatuid ettevõtteid toob välja oma nutitelefoni. Kõik teame Apple'it, Sonyt, Samsungi, Nokiat ja LG-d, ent telefone (tasemel „väga hea” kuni „käib kah”) pakuvad ka HTC, Motorola, ZTE, Huawei, Lenovo, NEC, Alcatel, rääkimata tundmatutest Hiina tootjatest. Vajadus selles massis eristuda ja nn uuendusi esitleda avaldab tootjatele suurt survet, eriti kuna pea kõik need telefonid töötavad ühe tarkvaraga – Androidiga.

Kahjuks näitas ka tänavune mobiilimes, et vara on loota midagi tõesti ennenägematut või väga vajalikku, nagu näiteks pehme ekraaniga telefone või võimast nutitelefoni, mille aku kestaks nädala. Selle asemel püütakse kunstlike trendide harjal seilata. Kui mõni aeg tagasi olid ka telefonide puhul moes 3D-ekraanid, siis tänavu ei mainitud seda hügelsuurel määral poole sõnagagi. Selle asemel püüavad kõik müüa üha suurema ekraaniga telefone, mis on üsna mugav võistlustanner, sest alati saab teada vanale tõele, et suurem on parem. Suurus-

rekordit hoiab Huawei Ascend Mate 6,1-tollise ekraaniga (vrdl üleval kunagise Nokia väikseima mudeli 8210, populaarse iPhone'i ja mulguse kodumaise müügihiti Sony Ericsson Xperia-riaga), kuigi selles suuruses hägustub piir telefoni ja tahvelarvuti vahel. Kui võtta aluseks, et seadmega saab teha tavalisi telefonikõnesid, siis peab võitjaks kuulutama Samsungi, mille uue 8-tollise tahvliga saab ka helistada.

Niisiis, laske rätsepal taskud suuremaks teha. ●
Ajakirjaniku Barcelona-reisi kulud kattis Samsung.